

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ**

Üflemeli ve Vurmali Çalgılar Anasanat Dalı

**KONSERVATUVAR ORTAOKUL DEVRESİ FLÜT ÖĞRENCİLERİNİN ÇALGI
ÖĞRENME SÜRECİNE ALBERT BANDURA'NIN SOSYAL ÖĞRENME KURAMI
AÇISINDAN YAKLAŞIMLAR**

Şafak CEYHAN

Sanatta Yeterlik Tezi

Ankara, 2019

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalı

KONSERVATUVAR ORTAOKUL DEVRESİ FLÜT ÖĞRENCİLERİNİN ÇALGI
ÖĞRENME SÜRECİNE ALBERT BANDURA'NIN SOSYAL ÖĞRENME KURAMI
AÇISINDAN YAKLAŞIMLAR

Şafak CEYHAN

Sanatta Yeterlik Tezi

Ankara, 2019

Kabul ve Onay

Şafak CEYHAN tarafından hazırlanan "KONSERVATUVAR ORTAOKUL DEVRESİ FLÜT ÖĞRENCİLERİNİN ÇALGI ÖĞRENME SÜRECİNE ALBERT BANDURA'NIN SOSYAL ÖĞRENME KURAMI AÇISINDAN YAKLAŞIMLAR" başlıklı bu çalışma, jürimiz tarafından Üflemleri ve Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalı'nda Sanatta Yeterlik Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Prof. Demet AKKILIÇ

Jüri Üyesi (Danışman)

Prof. Alper MÜFETTİŞOĞLU

Jüri Üyesi

Dr.Öğr.Üyesi A.Çiçek CANSUN

Jüri Üyesi

Dr.Öğr. Üyesi Selçuk BİLGİN

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi Gözde YÜKSEL

Bu çalışma, Hacettepe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca yukarıdaki jüri tarafından uygun bulunmuştur.

Prof. Dr. Pelin YILDIZ

Güzel Sanatlar Enstitüsü Müdürü

KONSERVATUVAR ORTAOKUL DEVRESİ FLÜT ÖĞRENCİLERİNİN ÇALGI ÖĞRENME SÜRECİNE ALBERT BANDURA’NIN SOSYAL ÖĞRENME KURAMI AÇISINDAN YAKLAŞIMLAR

Danışman: Prof. Alper MÜFETTİŞOĞLU

Yazar: Şafak CEYHAN

ÖZ

Ülkemizde hedeflenen mesleğe yönelik en uzun eğitim veren kurum, 12 yıllık öğretim süreci ile konservatuvarlardır. Ortaokulda başlayan öğrenciler enstrüman eğitimlerini yüksek oranda başladıkları bölümde bitirirler ve profesyonel hayatlarına başlarlar. Konservatuvar öğrencileri için okul sadece bir eğitim kurumu değil aynı zamanda bir yaşam tarzıdır. Öğrenciler, diğer okullarda okuyan yaşlıları gibi okulda sadece ders saatlerinde bulunmaz, aynı zamanda enstrümanlarının pratiklerini, oda müziği, orkestra gibi toplu derslerinin provalarını da aynı binalarda sürdürürler. İlk çalgı dersinden itibaren mesleklerinin gerektirdiği disiplin, özveri, yaşlılarıyla ve toplu derslerde birlikte çalışacakları diğer yaş gruplarıyla dikkatli iletişim konusunda eğitilirler. Bir açıdan profesyonel hayatlarına eğitimlerinin ilk günü başladıklarını da söyleyebiliriz. Okulda sadece öğretmenlerinden değil birbirlerinden de çok şey öğrenirler çünkü yaş grubu fark etmeksizin konuştukları ortak dil, müziktir. Meslek eğitimine yönelik aldıkları spesifik dersleri başka öğrencilerin derslerinde, provalarda gözlemleme şansına sahip olurlar. Yaşça daha küçük olan öğrenciler için öğretmenlerinin dışında gözlemleyebilecekleri rol modellerinin olması, aldıkları eğitimin sürecini daha bilinçli takip etmelerini sağlayabilir. Bunun en bariz örneklerinden biri de çalgı dersleridir. Çalgı eğitimi veren eğitimcilerin ortaokuldan lisansa kadar farklı sınıflarda öğrencileri bulunur ve bu öğrencilere birebir çalgı eğitimi verilir. Öğrenciler birebir yapılan bu derslerin sonunda kendi bireysel çalışmalarını ile bilgilerini pekiştirirler. Yapılan dersler sınıfa uygun bir müfredatla çerçeveselense de öğrencilerin başarı durumlarına göre değişiklik gösterebilir. Ortaokul öğrencilerinin de sınıflarına uygun belirli programları olsa da bazı eserler ve teknik metotlar her sınıfta uygulanabilmektedir. Öğrencilerin kendi dersleri dışında diğer dersleri de gözlemlemesi öğrenme hızlarına etki edebilir. Bu konuda konservatuvar öğrencileri üzerinde direkt bir araştırma yapılmamış olsa da, sosyal öğrenme kuramı ile çevreden öğrenmenin mümkün olduğunu ispatlayan psikoterapist ve kuramcı Albert Bandura’nın çalışmaları bu teze ışık olacaktır. Bu çalışmada Albert Bandura’nın

sosyal öğrenme kuramı ışığında ortaokul devresi flüt öğrencilerinin çalgı öğrenme süreci incelenecek ve uzman görüşleri de alınarak birebir yapılan çalgı derslerini geliştirmeye yönelik cevaplar aranacaktır.

Anahtar Sözcükler: Albert Bandura, Sosyal Eğitim Kuramı, Flüt, Flüt Eğitimi, Konservatuvar Eğitimi

APPROACHES TO ALBERT BANDURA'S SOCIAL LEARNING THEORY IN THE CONSERVATORY SECONDARY CIRCUIT FLUTE STUDENTS' INSTRUMENT LEARNING PROCESS

Supervisor: Prof. Alper MÜFETTİŞOĞLU

Author: Şafak CEYHAN

ABSTRACT

The institution that provides the longest training aimed at the targeted profession in our country is the conservatory with a 12-year teaching process. Beginning in secondary school, students finish their musical education at a high level and start their professional life. For conservatory students, the school is not only an educational institution but also a lifestyle. Students, like their peers in other schools, do not only attend school hours, but also practice their instruments, rehearsing collective lessons such as chamber music and orchestra in the same buildings. Starting from the first instrument course, they are trained in the discipline, devotion required by their professions, and careful communication with their peers and other age groups that they will work together in collective lessons. In a way, we can say that they started their professional life on the first day of their education. They learn not only from their teachers but also from each other at school because the common language they speak, regardless of age, is music. They have the opportunity to observe the specific courses they have taken for vocational education in the lessons of other students and rehearsals. For younger students, having role models that they can observe outside of their teachers may enable them to follow the education process more consciously. One of the most obvious examples of this is instrument lessons. The instructors providing instrument training have students in different classes from secondary school to undergraduate and these students are given one-to-one instrument training. At the end of these one-to-one lessons, the students reinforce their knowledge through individual studies. Although the courses are framed by a curriculum appropriate for the class, they may vary according to the success of the students. Even though secondary school students have certain programs suitable for their classes, some works and technical methods can be applied in every classroom. Students' observation of other courses besides their own courses may affect their learning speed. Although there is no direct research on conservatory

students, the work of psychotherapist and theorist Albert Bandura, who has proved that social learning theory and environment learning is possible, will shed light on this thesis. In this study, in the light of Albert Bandura's social learning theory, the study of the instrument learning process of middle school flute students will be examined and answers will be sought for developing one-to-one instrument lessons by taking expert opinions.

Keywords: Albert Bandura, Social Learning Theory, Flute, Flute Education, Conservatory Education

TEŞEKKÜR

Aileme, dostlarıma, Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı Üflemeli ve Vurmalı Çalgılar ailesine, tezimi geliőtirmem için yol gösteren jüri üyelerime ve bana yeniden nefes almayı hatırlatan Burcu Abla'ya çok teşekkür ederim.

İyi ki varsınız...

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

ÖZ.....	i
ABSTRACT	iii
TEŞEKKÜR.....	v
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	vi
GÖRSEL DİZİNİ	ix
GİRİŞ	1
1.BÖLÜM: YÖNTEM.....	4
1.1. Araştırmanın Amacı.....	4
1.2. Araştırmanın Önemi.....	4
1.3. Araştırmanın Modeli.....	4
1.4. Çalışma Grubu.....	5
1.5. Verilerin Toplanması.....	5
1.6. Verilerin Analizi	5
1.7. Varsayımlar	5
1.8. Sınırlılıklar	6
2.BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE-ALBERT BANDURA VE SOSYAL ÖĞRENME KURAMI.....	7
2.1. Albert Bandura'nın Hayatı.....	7
2.2. Sosyal Öğrenme Kuramı.....	8
3.BÖLÜM: ALBERT BANDURA'NIN SOSYAL ÖĞRENME KURAMININ ÇALGI ÖĞRENME SÜRECİNE OLABİLECEK ETKİLERİ	15
4.BÖLÜM: KONSERVATUVAR ORTAOKUL DEVRESİ FLÜT EĞİTİMİNİN İÇERİĞİ VE DERS İŞLENİŞ ŞEKLİ.....	19

4.1. Teorik Açıdan Ders İeriği ve İşlenişi.....	19
4.2. Teknik Açıdan Ders İeriği ve İşlenişi	20
4.3. Müzikal Açıdan Ders İeriği ve İşlenişi	23
5.BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM.....	32
5.1. Birinci Alt Problem: Ortaokul devrenizde kullanılan flüt metotlarının (teknik egzersiz ve etüt) sınıf bazında durumu nedir?.....	32
5.2. İkinci Alt Problem: Metotlar arasındaki ortak noktalar teorik, teknik ve müzikal açıdan değerlendirilirse nasıl bir sıralama yapılır?.....	34
5.3. Üçüncü Alt Problem: Metotlar arasındaki farklı noktalar teorik, teknik ve müzikal açıdan değerlendirilirse nasıl bir sıralama yapılır?.....	35
5.4. Dördüncü Alt Problem: Ortaokul öğrencilerinin çalgı öğrenme süreçlerinde karşılaşılan 5 problem nelerdir?.....	35
5.5. Beşinci Alt Problem: Ortaokul öğrencilerinin çalgı derslerinde en sık tekrarlanan 5 öge nelerdir?.....	37
5.6. Altıncı Alt Problem: Öğrencilerin çalgı öğrenme sürecinde teorik, teknik ve müzikal açıdan önemli bulunan noktalar nelerdir?.....	38
5.7. Yedinci Alt Problem: 5, 6, 7 ve 8.sınıfların çalgı öğrenme sürecinde teorik açıdan hangi konular işlenmektedir?.....	40
5.8. Sekizinci Alt Problem: Daha önce ortaokul devresi olarak toplu dersler yapılmış mıdır? Yapıldığı takdirde teorik açıdan ne gibi avantajları ya da dezavantajları olabileceği öngörülmektedir?.....	41
5.9. Dokuzuncu Alt Problem: 5, 6, 7 ve 8.sınıflarda teknik açıdan hangi konular işlenmektedir?.....	42
5.10. Onuncu Alt Problem: Öğrencilerinizle derste toplu ses üfleme çalışmaları yapılmakta mıdır? Öğrencilerin bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrenciler ile birlikte ses üfleme çalışması yapmaları uygun bulunulur mu?.....	44

5.11. On birinci Alt Problem: Ortaokul devresinde kullanılan metotlarda teknik açıdan ortak bulunan noktalar nelerdir?.....	45
5.12. On İkinci Alt Problem: Öğrencilerin birbirlerini izleyerek teknik açıdan gelişebilecekleri düşünülür mü? Nedenleri neler olabilir?.....	45
5.13. On Üçüncü Alt Problem: 5, 6 7 ve 8.sınıflarda müzikal açıdan hangi konular işlenmektedir?.....	47
5.14. On Dördüncü Alt Problem: Müzikal cümlelerin flüt ile ifadesinin hangi sınıftan itibaren başlaması desteklenmektedir?.....	48
5.15. On Beşinci Alt Problem: Kullanılan metotlarda müzikal cümleler hangi sınıftan itibaren başlamaktadır?.....	49
5.16. On Altıncı Alt Problem: Ortaokul devresinde kullanılan metotlarda müzikal açıdan ortak bulunan noktalar nelerdir?.....	50
5.17. On Yedinci Alt Problem: Öğrencilerin birbirlerinin çalgı dersini izleyerek müzikal açıdan gelişebilecekleri düşünülür mü? Nedenleri neler olabilir?.....	50
SONUÇ VE ÖNERİLER	52
KAYNAKLAR.....	62
EKLER.....	63
ETİK BEYAN.....	75
TEZ ORİJİNALLİK RAPORU.....	76
THESIS ORIGINALITY REPORT.....	77
YAYIMLAMA VE FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI.....	78

GÖRSEL DİZİNİ

Görsel 1: Karşılıklı Belirleyicilik.....	11
Görsel 2: Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part I No:5.....	24
Görsel 3: Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part I No:5 Variation I.....	25
Görsel 4: Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part I No: 5 Variation II.....	26
Görsel 5: Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part II No: 6.....	27
Görsel 6: Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part II No: 6 Variation I.....	27
Görsel 7: Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part II No: 6 Variation II.....	28
Görsel 8: G. Gariboldi 20 Studies for Flute Op.132, No: 7.....	29
Görsel 9: Köhler,E. 25 Romantische Etudes in Modernen Stil Op.66 No:1.....	30

GİRİŞ

Bu bölümde problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar ve sınırlılıklar yer almaktadır.

Ortaokulda başlayan konservatuvar eğitimi 12 yıllık uzun bir sürecin temelidir ve çalgı öğreniminde temel eğitim, bütün sanat hayatını etkileyecek kadar mühim bir zaman dilimidir. Her enstrümanın duruş-tutuş-pozisyon, teorik eğitim, teknik ve müzikal eğitim gibi bir başlangıç seviyesi bulunmaktadır. Sürekli tekrara yönelik bu çalışma sisteminde alınacak eğitimin iyi ya da kötü kalitede olması, senelerce yapılan pekiştirme çalışmalarıyla çığ gibi büyür ve alınan eğitimin kalitesine göre sonuçlanır. İyi eğitim her zaman daha iyisi hedeflenebileceği için tartışmaya açıktır ancak kötü eğitimin sonuçları maalesef enstrümanı ve mesleği bırakmaya kadar gidebilir. Bu yüzden eğitim, hangi kurumlar ve kişiler tarafından verirse verilsin çok dikkatli, özenli ve sonuçlarının sorumluluğunu almaya yönelik olmalıdır. Konservatuvar da bu eğitim kurumlarının sadece küçük bir parçasıdır ancak ortaokuldan itibaren başlayarak lisans eğitiminin sonuna kadar 12 yıllık kesintisiz bir sürecin ortağıdır ve bu ortaklık ülkemizde ve dünyada mesleğe yönelik verilen en uzun eğitim birimidir.

Verilen eğitim, birebir çalgı eğitiminin yanında bunu pekiştirecek solfej, oda müziği, orkestra, korrepetisyon gibi toplu derslerin desteğiyle devam eder. Ortaokulda çalgı eğitimi 4+4+4 eğitim sisteminde beşinci (5) sınıfta başlar, sekizinci (8) sınıfta son bulur. Bu dört yıllık eğitim süresince bütün konservatuvarlar Milli Eğitim Bakanlığının da onayıyla belirlenen iki (2) ders saati ile çalgı eğitimini vermektedir. Bu ders saatleri okulların kendi ders programlarına göre haftada iki farklı güne dağıtılarak, öğrenci ile öğretmenin birebir eğitimi gerçekleştirilmektedir. Çalgı derslerinin birebir olmasının sebebi, verilen eğitimin her bir ders saatinde öğrenciye azami düzeyde anlatılması ve uygulanmasının hedeflenmesidir. Çalgı eğitimi teorik olmasının yanında daha çok uygulamaya yöneliktir ve uygulama derslerinin birebir olması öğrenimi kolaylaştırmaktadır. Bu çalışmada ise birebir yapılan dersin sınıf bazında değil ortaokul devresi bazında toplu yapılması halinde daha kaliteli, öğrenime ivme kazandırıcı ve çok yönlü fayda sağlayabileceği düşüncesi üzerine çalışılmıştır.

Bu çalışmada Albert Bandura'nın sosyal öğrenme kuramı ışığında konservatuvar ortaokul devresi flüt eğitiminin teorik, teknik ve müzikal içeriklerini uzman görüşleri ile değerlendirmeye, çalgı eğitimine avantaj ve dezavantajlı yanları belirlemeye

çalışılmıştır. Flüt eğitimi, çalgı eğitiminin ülkemizdeki en yaygın boyutlarından biridir. Albert Bandura'nın sosyal öğrenme kuramına yönelik olası uygulamaların uzman görüşlerince değerlendirilmesi flüt eğitiminde yaşanan bazı öğrenme güçlüklerinin çözümlenmesinde bir yöntem ya da destekleyici bir uygulama olarak kullanılabilir.

Buradan hareketle araştırmanın problem cümlesi:

“Konservatuvar ortaokul devresi flüt öğrencilerinin çalgı öğrenme sürecine Albert Bandura'nın sosyal öğrenme kuramı açısından yaklaşımlara yönelik uzman görüşleri nedir?” olarak belirlenmiştir.

Bu temel probleme aşağıdaki alt problemlerle cevap aranmaktadır.

Alt problemler:

- 1) Ortaokul devresinde kullanılan flüt metotlarının (teknik egzersiz ve etüt) sınıf bazında durumu nedir?
- 2) Metotlar arasındaki ortak noktalar teorik, teknik ve müzikal açıdan değerlendirilirse nasıl bir sıralama yapılır?
- 3) Metotlar arasındaki farklı noktalar teorik, teknik ve müzikal açıdan değerlendirilirse nasıl bir sıralama yapılır?
- 4) Ortaokul öğrencilerinin çalgı öğrenme süreçlerinde karşılaşılan 5 problem nelerdir?
- 5) Ortaokul öğrencilerinin çalgı derslerinde en sık tekrarlanan 5 öge nelerdir?
- 6) Öğrencilerin çalgı öğrenme sürecinde teorik, teknik ve müzikal açıdan önemli bulunan noktalar nelerdir?
- 7) 5, 6, 7 ve 8.sınıfların çalgı öğrenme sürecinde teorik açıdan hangi konular işlenmektedir?
- 8) Daha önce ortaokul devresi olarak toplu dersler yapılmış mıdır? Yapıldığı takdirde teorik açıdan ne gibi avantajları ya da dezavantajları olabileceği öngörülmektedir?
- 9) 5, 6, 7 ve 8.sınıflarda teknik açıdan hangi konular işlenmektedir?
- 10) Öğrencilerinizle derste toplu ses üfleme çalışmaları yapılmakta mıdır? Öğrencilerin bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrenciler ile birlikte ses üfleme çalışmaları yapması uygun bulunur mu?
- 11) Ortaokul devresinde kullanılan metotlarda teknik açıdan ortak bulunan noktalar nelerdir?

- 12) Öğrencilerin birbirlerini izleyerek teknik açıdan gelişebilecekleri düşünülür mü?
Nedenleri neler olabilir?
- 13) 5, 6 7 ve 8.sınıflarda müzikal açıdan hangi konular işlenmektedir?
- 14) Müzikal cümlelerin flüt ile ifadesinin hangi sınıftan itibaren başlaması desteklenmektedir?
- 15) Kullanılan metotlarda müzikal cümleler hangi sınıftan itibaren başlamaktadır?
- 16) Ortaokul devresinde kullanılan metotlarda müzikal açıdan ortak bulunan noktalar nelerdir?
- 17) Öğrencilerin birbirlerinin çalgı dersini izleyerek müzikal açıdan gelişebilecekleri düşünülür mü? Nedenleri neler olabilir?

1.BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde “Konservatuvar Ortaokul Devresi Flüt Öğrencilerinin Çalgı Öğrenme Sürecine Albert Bandura’nın Sosyal Öğrenme Kuramı Açısından Yaklaşımlar” başlıklı araştırmanın modeline, çalışma grubuna, ölçme araçlarına, verilerin toplanmasına ve verilerin analizine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

1.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı konservatuvar ortaokul devresi flüt öğrencilerine Albert Bandura’nın sosyal öğrenme kuramı açısından yaklaşımda bulunmak ve bu konudaki uzman görüşlerini farklı değişkenler açısından değerlendirmektir. Konservatuvar ortaokul devresi flüt öğrencileri ile sınırlandırılmış olup, bu devrede verilen çalgı eğitimindeki sorunlara toplu dersler ve sorunlara yönelik grup çalışmaları yaparak çözüm aranmıştır.

1.2. Araştırmanın Önemi

12 yıllık konservatuvar eğitiminde 4 yıl kısa bir zaman gibi görünse de, çalgı eğitiminde verilen temel bilgiler ve uygulamalar öğrencinin bütün sanat hayatını etkilemektedir. Verilen bilgi birebir eğitimle senelerdir tecrübe edilmektedir ancak yapılabilecek toplu dersler ile çok daha hızlı ve efektif bir eğitim de mümkündür. Ortaokul öğrencisi alacağı bu dört yıllık eğitimde öğrenme sürecini ne kadar hızlı ve öğrenmeye açık yürütürse geri kalan 8 yıllık eğitim ve sonrasında gelen profesyonel hayatında çok daha başarılı olma ihtimali bulunmaktadır. Dört yıllık ortaokul çalgı dersinin bütün sanat eğitimi ve icrasının gerçekleştirilmesi açısından önemi bulunmaktadır.

1.3. Araştırmanın Modeli

Konservatuvar ortaokul devresi flüt öğrencilerinin çalgı öğrenme sürecine Albert Bandura’nın sosyal öğrenme kuramlarına yönelik öğretmen görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma, durum saptamasına yönelik betimsel bir araştırmadır. Bu amaçla konservatuvar ortaokul devresi ders içerikleri kapsam

bakımından incelenmiş ve görüşme yöntemi ile Albert Bandura'nın sosyal öğrenme kuramı açısından yaklaşımlarına yönelik öğretim elemanlarının görüşleri alınmıştır.

1.4. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuarı'ndan dört öğretim elemanı ile Çukurova Üniversitesi Adana Devlet Konservatuarı'ndan bir öğretim elemanı ve bahsi geçen öğretim elemanlarının ortaokul devresi öğrencileri oluşturmaktadır.

1.5. Verilerin Toplanması

Bu araştırmada kaynak tarama, araştırmanın dayanacağı temel gerçekleri saptamak, kuramsal temeli oluşturmak amacıyla izlenen bir teknik olarak düşünülmüş, öğretmen görüşleri ile konservatuvar ortaokul devresi flüt öğrencilerinin çalgı öğrenme sürecine Albert Bandura'nın sosyal öğrenme kuramının etkisine yönelik durum saptaması gerçekleştirilmiştir.

1.6. Verilerin Analizi

Araştırma probleminin çözümlenmesine yönelik veriler içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. Görüşme formlarından elde edilen cevaplar belirli kategoriler altında toplanmış, uzman görüşlerinden örneklerle birlikte analiz edilmiştir. Karasar'a göre "yorumlama, çözümlenmiş verilere, araştırma amaçları doğrultusunda anlam verme işlemidir" (Karasar, 2012, s.245).

1.7. Varsayımlar

Bu araştırmada;

- 1) Albert Bandura'nın sosyal öğrenme kuramının konservatuvar ortaokul devresi flüt öğrencilerinin çalgı öğrenme sürecine olumlu etki edebileceği
- 2) Öğretim elemanlarının görüşlerinin gerçeği yansıttığı
- 3) İzlenen yöntemin, araştırmanın probleminin çözümüne katkı sağladığı
- 4) Veri toplama araçlarının bu araştırmanın probleminin çözümüne uygun olduğu varsayımı ile hareket edilmiştir.

1.8. Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1) Hacettepe Üniversitesi Ankara Devlet Konservatuvarı ve Çukurova Üniversitesi Adana Devlet Konservatuvarı ortaokul devresinde uygulanan müfredatlar ile

2) Flüt öğretim elemanlarının görüşleriyle sınırlıdır.

2. BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE-ALBERT BANDURA’NIN HAYATI VE SOSYAL ÖĞRENME KURAMI

Bu bölümde Albert Bandura’nın hayatı, ismiyle özdeşleşen sosyal öğrenme kuramı ve bu konuda yapılan farklı uzmanların yaptığı araştırmalar yer almaktadır.

2.1 Albert Bandura’nın Hayatı

Albert Bandura, 4 Aralık 1925 yılında Kanada’da doğdu. Altı çocuklu bir ailenin tek erkek çocuğuydu. Ukrayna göçmeni bir ailenin çocuğu olan Bandura parlak lise eğitiminden sonra geldiği British Columbia Üniversitesi’nde psikoloji eğitimi almaya niyetli değildi. Daha çok mühendislik eğitimi almayı düşünüyordu. Ancak birkaç deneyimden sonra kendisine en uygun alanın psikoloji olduğunu düşünerek psikoloji eğitimi almaya karar verdi. 1951 yılında Iowa Üniversitesi’nde klinik psikoloji alanında yüksek lisansını tamamladı. 1953 yılında Stanford Üniversitesi’ne geçerek, öğretmenlik ve doktora çalışmalarını burada sürdürdü. 1960’lı yıllardan sonra sosyal öğrenme üzerinde çalışarak bugünkü kuramını geliştirmiştir. Başlangıçta sosyal öğrenme kuramı olarak adlandırdığı kuramını daha sonra sosyal bilişsel kuram olarak değiştirmiştir. Halen yaşamakta olan Bandura kuramını geliştirmeye ve ders vermeye devam etmektedir (Çakır, 2011, s.341).

Miller ve Dollard’ın taklit yoluyla öğrenme üzerine çalışmaları uzun zaman psikoloji literatüründe yer almıştır. Bu çalışmalar diğer kuramcılar tarafından eleştirilse de Bandura’nın bu eleştirilere ek olarak geliştirdiği yeni yollar bu kuramın kendi ismi üzerinden duyulmasına ve “Sosyal Bilişsel Kuram” olarak adlandırılmasına yol açmıştır.

“Bandura’nın kuramı Miller ve Dollard’ın Sosyal Öğrenme ve Taklit (1941) kitaplarından etkilenmiş, zamanla bu konuya ilişkin eleştirileri ve çalışmaları ile kendi kuramını geliştirmiştir” (Senemoğlu,2013, s. 220).

Albert Bandura sosyal öğrenme kuramını en çok, 1965’te yaptığı “Bobo oyuncacı” deneyiyle dünyaya duyurmuştur.

Bir odaya Bobo olarak adlandırdıkları oyuncak yerleştirilmiş ve Bandura’nın asistanı odaya girerek Bobo’ya hakaretler etmekte, bağırıp elindeki diğer nesnelere oyuncaca fırlatmaktadır. Bu davranışları bir kamera kaydı ile üç gruba ayrılan çocuklara izletilmiştir.

İlk gruba modelin davranışlarının pekiştirildiği kayıt izletilmiş ve çocuklara Bobo modelinde oyuncak verildiğinde aynı saldırgan davranışlar gözlemlenmiştir.

İkinci gruba modelin davranışlarının cezalandırıldığı bir kayıt izletilmiş ve çocukların aynı oyuncaca olan saldırganlık seviyesi en az olan grup olmuştur.

Üçüncü gruba nötr davranışlı yani ne pekiştirici ne de cezalı kayıt izletilmiş ve bu gruptaki çocuklar yukarıdaki her iki grup arasında da yer almışlardır.

Bu deneyin sonucu olarak, çocuklar pekiştirici davranışlara karşı daha eğilimli olmuşlar, cezalı davranışlara karşı daha az saldırgan davranmışlardır ve her iki davranışta da gözleme dayalı öğrenmiş ancak taklit etmeleri pekiştirici ve cezaya göre değişmiştir.

2.2. Sosyal Öğrenme Kuramı

“İnsanların diğer insanları gözlemleyerek öğrenebileceğine ilişkin ilk açıklamalar Plato ve Aristo’ya kadar gitmektedir. Onlara göre eğitim, öğrencilerin gözlemesini ve model almasını sağlamak için en iyi modelleri seçerek öğrencilere sunmaktır” (Senemoğlu,2013, s. 220).

“İnsanların birbirinden öğrenme olgusuna ilk dikkat çeken John Dewey olmuştur. John Dewey’e göre birey, sosyal etkileşimi sonucunda düşüncelerini ve deneyimlerini paylaşarak zaman içinde kendine has belleği oluşturur” (<https://www.academia.edu/11773431>. Erişim: 17.09.2019)

Sosyal öğrenme diğer bir kuramcı da Rus psikolog Lev Vygotsky’dir. Vygotsky «potansiyel gelişim alanı» kavramını kullanarak öğrenmenin sosyal ortamda, öğrenenin ilgisi dahilinde ve öğretmenlerin rehberliğinde gerçekleştiğini savunmaktadır (<https://www.academia.edu/11773431>. Erişim: 17.09.2019)

Sosyal öğrenme kuramında birey sadece kendisinin özne olduğu davranıştan öğrenmez, çevresindeki olaylardan da kendisine ders çıkarabilir. Yani öğrenme dolaylı yoldan gerçekleşebilir ve bireyde kalıcı olabilir. Bu öğrenme taklit yoluyla ve gözlem yoluyla gerçekleşir ancak Bandura’ya göre bu iki kavram birbirinden bağımsızdır. Yani birey gözlemlediği davranıştan bir kazanım elde eder ancak bunu taklit edebilir de etmeyebilir de (Senemoğlu,2013, s.221). Örneğin çalgı dersinde öğrenci, bir başka öğrencinin dersini izlerken ders esnasında model öğrenci iyi bir performans gösteremez ve öğretmenden tepki alır ise, izleyen öğrenci derste kötü çalınca hangi davranışla karşılaşabileceğini öğrenir, ancak yine de kendi dersine çalışmamayı tercih edebilir.

Bu tutumu, tam tersi gerçekleştiği durumlarda da aynı şekilde gerçekleşir. Öğrenci iyi geçen bir çalgı dersini izlediği zaman, öğretmenin model öğrenciye gösterdiği olumlu yönde davranış, gözlemleyen öğrenci tarafından ödül olarak algılanır ve kendi çalışmalarına teşvik edici olur. Ancak kesin taklit yapması söz konusu değildir. Bu durumda öğrenci olayı gözlemeyerek öğrenmiş ancak taklit etmemiş olabilir.

“Bandura’ya göre birçok insan davranışı, modeli gözleme yoluyla öğrenilir. Diğerleri gözlenirken davranışın nasıl yapıldığı ve davranışla ilgili kurallar kodlanır (öğrenilir). Bu kodlama öğrenmeler daha sonra davranış meydana getirilirken rehberlik eder”(Çakır, 2011. s. 342).

Bandura’nın sosyal öğrenme kuramının davranışçılığa getirdiği eleştiri üç maddede toplanmıştır:

1) Davranışçılık kuramı, doğal ortamlarda meydana gelen davranışları açıklamak için yeterli değildir. Öğrencinin beklenen davranışı tekrar etmesi için sürekli ödüllendirilmez. Davranışını kendi iradesiyle yönetir ve kontrol eder.

2) Davranışçılık kuramı çoğunlukla verilen ilk tepkilerin nasıl gerçekleştiğini açıklamaz. Birey pek çok davranışı hiç pekiştirilmeden gösterir. Eğer davranışın gerçekleşmesi için pekiştirme gerekli ise, davranışın ilk olarak hangi şartlarda ortaya çıktığının açıklanması gerekir.

3) Davranışçılık yalnızca direkt öğrenmeyle, sonuçların hemen gözlemlendiği durumlarla ilgilenir. Yani sonuçların hemen değil, gerektiğinde etkinliğe dönüştürüldüğü dolaylı öğrenme türü ile ilgilenmez.

Bandura kendi çalışmalarında dikkat ettiği bu üç maddedeki eksiklikleri gidermeye çalışmıştır. Sosyal öğrenme kuramı pekiştirme değil, bilişsel bir kuramdır. Öğrenmenin pekiştirilmeden meydana geldiği, ancak ihtiyaç duyulduğunda gözlenebilir ve istenirse bu gözleme dayalı davranışa dönüştürmesini savunur (Çakır, 2011, s. 343).

Bandura’ya göre öğrenmeyi sağlayan dolaylı yaşantılar beş ana maddede toplanmıştır:

- 1) Dolaylı Pekiştirme
- 2) Dolaylı Ceza
- 3) Dolaylı Güdülenme
- 4) Dolaylı Duygu
- 5) Model Özellikleri

1) Dolaylı Pekiştirme: Araştırma sonuçları, davranışı pekiştirilen modeli izleyen bireylerin modelin davranışını daha sıklıkla ve kısa sürede taklit ettiklerini göstermektedir (Senemoğlu,2013, s.224)

Örneğin sınıfta herhangi bir olumlu davranışı nedeniyle öğretmenin övgüsünü alan bir öğrenciyi gözleyen diğer öğrenciler de öğretmenin övgüsünü alabilmek için benzer şekilde davranabilirler. Bir başka deyişle, gözlenen modelin olumlu sonuçlanan, pekiştirilen davranışları taklit edilir. Buradan öğretmenlerin çıkaracağı sonuç şudur; herhangi bir olumlu davranışı nedeniyle bir öğrenciyi ödüllendirdiğimizde, pekiştirdiğimizde bu davranışımız sadece pekiştireci verdiğimiz öğrencinin davranışını etkilemez, sınıftaki diğer öğrencilerin davranışlarını da etkiler (Çakır, 2011, s.344).

2) Dolaylı Ceza: Modelin olumsuz davranışlarının cezalandırılması, o davranışı gözleyenlerin benzer davranışlarda bulunmalarını engellemektedir. Örneğin herhangi bir olumsuz davranışı nedeniyle bir öğrenciyi cezalandırdığımızda bu davranışımız sadece davranışı gösteren öğrencinin olumsuz davranışlarını engellemekle kalmaz aynı zamanda diğer öğrencilerin de benzer olumsuz davranışları göstermelerini engeller. (Çakır, 2011, s.344)

Örneğin sınıfta saldırgan davranışlar gösteren bir öğrencinin öğretmen tarafından cezalandırılması, diğer çocukların saldırgan davranışlar göstermelerini engellemektedir. Saldırganlık cezalandırılmadığında ise, çocuklar saldırganlığı taklit etme eğiliminde olurlar. Ancak, çocuklar saldırganca ve duygusal bir şekilde cezalandırılırlarsa, bu durumda saldırganlığı taklit etme eğilimi doğurabilir. Sonuçta saldırgan bir şekilde cezalandırıcı ana-babalar, çocuklarının da saldırganca cezalandırılan birer ana-baba olmalarına neden olurlar (Senemoğlu,2013, s. 224).

3) Dolaylı Güdülenme: Gözlenen davranışlar ve modelin elde ettiği kazançlar, bireyi bilgilendirmekle kalmaz, aynı zamanda onu elde etmeye de güdüler. Örneğin sınıfta herhangi bir olumlu davranışı nedeniyle bir öğrenciyi övdüğümüzde, onun bu davranışını pekiştirdiğimizde, bu davranışımız diğer öğrenciler için ne tür davranışların onaylandığı konusunda da bilgi sağlar ve aynı zamanda onlarda benzer şekilde davranma isteği uyandırabilir, onları benzer şekilde davranmaya güdüleyebilir. Buna dolaylı güdülenme denir (Çakır,2011, s.345).

Örneğin; sınıfta arkadaşının başarıyı elde etmek için ne kadar çok çalıştığını ve sebat ettiğini gözleyen öğrenci, kendisinin de başarıya ulaşabilmek için sebatkâr davranması gerektiğini anlayabilir. Sınıfında burs kazanan ve kendi düzeyinin de bu bursu kazanmaya uygun olduğunu gören öğrenci, bursu kazanmak için harekete geçebilir (Senemoğlu, 2013, s. 224).

4) Dolaylı Duygu: Birçok duygu gözlem yoluyla kazanılır. Birçok insan doğrudan kendileri bir zarar görmedikleri halde fareden, köpekten, yılanndan korkarlar. Bu korkuların nedeni söz konusu korkulara sahip modellerin gözlenmesidir. Modeller, sesleri, mimikleri, bağırmaları, ağlamaları, söyledikleri sözler yoluyla gözleyen kişiye birçok mesaj verir. Ve sonuçta modeli gözleyen kişi dolaylı yaşantı kazanarak aynı korkulara sahip olabilir (Senemoğlu, 2013, s. 225)

5) Model Özellikleri: Sadece modelin davranışlarının sonuçları değil, aynı zamanda modelin özellikleri de model alma davranışlarını etkilemektedir. Modelin özellikleri ne kadar gözlemcinin özelliklerine benzerse, gözlemci o kadar modelin davranışına benzer davranış göstermektedir. Gözlenen modelin statüsünün taklit etme davranışı ile ilişkisi konusunda yapılan araştırmalardan şu sonuçlar çıkmaktadır:

a) Gözlenen model gözleyen kişiden daha yüksek bir statüye sahipse, bu modelin davranışları en üst düzeyde taklit edilmektedir. Örneğin; ilkokul birinci sınıftaki bir çocuk için üçüncü sınıftaki bir çocuk üst statülü bir modeldir. Ve birinci sınıftaki çocuğun üçüncü sınıftaki çocuğu taklit etme olasılığı yüksektir.

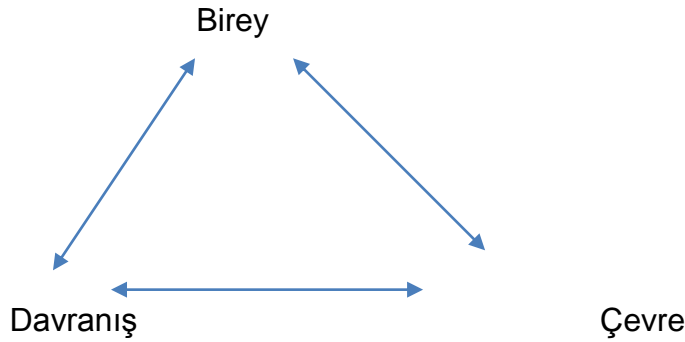
b) Gözlenen model gözleyen kişiden daha düşük bir statüye sahipse, bu modelin davranışları taklit edilmemektedir. Örneğin; ilkokul ikinci sınıftaki bir çocuk için ana sınıfındaki bir çocuk daha düşük statülü bir modeldir. İlkokul ikinci sınıftaki bir çocuk ana sınıfındaki bir öğrencinin davranışlarını taklit etmez.

c) Özlenen model ile gözleyen kişinin statüleri eşit ise bu durumda gözlenen davranışın sonuçları önem kazanır. Örneğin aynı sınıftaki öğrenciler birbirlerine göre eşit statülü modellerdir. Modelin statüsü ile gözleyen kişinin statüsü eşit olduğunda, gözlenen davranış pekiştiriliyorsa davranış taklit edilmekte, davranış cezalandırılıyorsa davranış taklit edilmemektedir (Çakır,2011, s.345).

Bandura'nın sosyal bilişsel kuramının dayandığı altı temel ilke vardır:

- 1) Karşılıklı Belirleyicilik
- 2) Sembolleştirme Kapasitesi
- 3) Geleceği Görebilme Kapasitesi
- 4) Dolaylı Öğrenme Kapasitesi
- 5) Kendini Düzenleme Kapasitesi
- 6) Kendini Yargılama Kapasitesi

1) Karşılıklı Belirleyicilik: Bandura'ya göre bireysel faktörler, bireyin davranışı ve çevre, karşılıklı olarak birbirini etkilemekte ve bu etkileşimler bireyin sonraki davranışını belirlemektedir. Çevre bireysel özellikleri değiştirirken, bireysel özellikler de çevreyi değiştirebilir (Çakır,2011: 346).

Görsel 1: Karşılıklı belirleyicilik

“Birey, davranış, çevre birbirlerini etkileyerek bireyin bir sonraki davranışını belirlemelerine rağmen her zaman bütün olaylarda her biri aynı etkiye sahip değildir. Örneğin çok gürültülü bir çevre, davranışı her şeyden çok etkileyebilir” (Senemoğlu, 2013, s.227). “Birey Çalışmaya çok istekli olsa bile gürültü çalışmasını etkileyebilir” (Çakır, 2011, s.346).

2) Sembolleştirme Kapasitesi: “Bandura insanların, dünyanın kendisinden çok bilişsel temsilcileriyle etkileşimde bulduklarını; bilişsel temsilciler yoluyla dünyayı sembolik olarak gördüklerini savunmaktadır”(Senemoğlu, 2013, s.228). Yani insanlar, düşünme ve dili kullanma gücüne sahip olduğu için geçmişi kafasında taşıyabilir ve geleceği test edebilir. Beynimizde bir video kaydedicisi olduğu ve gelen her şeyi kaydettiği düşünülürse video kaydı da, her yaşantının bilişsel temsilcisini ya da sembolünü hatırlatma aracı olarak düşünülebilir. Aynı olaylar geçmişte olduğu kadar gelecek için de geçerlidir. Henüz meydana gelmemiş olaylar da zihinde

vizyonlanabilir. Gelecekte yaşanması muhtemel davranışlar, zihinde sembolik olarak yaratılır, beklenir, merak edilir, test edilir. Geçmiş ve geleceğin sembolü ya da bilişsel temsilcisi olan düşünceler, sonraki süreçte davranışları etkileyen durumlardır.

3) Geleceği Görebilme (Öngörü) Kapasitesi: Sosyal öğrenme, sembolik kapasiteyi kullanmanın yanında, gelecek için plan yapabilme becerisini de gerektirir. Gelecekte başkalarının bize nasıl davranacaklarını tahmin ederek hedefleri belirleyebilmeli, geleceklerini planlayabilmeliyiz. Yani düşünce etkinlikten önce geldiği için, insanlar ileriye düşünebilmelidirler (Senemoğlu, 2013, s.228).

4) Dolaylı Öğrenme Kapasitesi: Sosyal öğrenmenin belki de en temelinde yatan durumdur. İnsan sosyal bir varlıktır ve kendi yaşamından alacağı derslerin çok daha fazlasını çevresini gözlemleyerek elde eder. Bu yüzden dolaylı öğrenme kapasitesi bu kuramın kalbi olarak nitelendirilebilir. Bu kazanım, çevredekilerin deneyimlerinden öğrendiklerimiz ile gerçekleşen dolaylı öğrenmedir.

5) Öz Düzenleme Kapasitesi: Kuramın en önemli noktalarından biri de insanların kendi davranışlarını kontrol edebilmeleridir. Ne kadar çalışacağı, ne kadar yemek yiyeceği, ne kadar uyuyacağı kendi kontrolü dahilindedir. Davranışları kendi güdülerine dayanmaktadır. Çevresinde gözlemlediği davranışların pekiştirilmesi ya da cezalandırılması karşısında davranışlarını belirler. Daha önce verilen örneklerde olduğu gibi ceza alan davranışları bırakmaya eğilimlidir ancak bunu kesin olarak yapacağı söylenemez. Bu davranışı devam ettirmeyi de tercih edebilir. Buna karşılık olarak ödül gibi pekiştirilmiş davranışlar karşısında da gözlemlediği davranışta kendisini de görmek ister ve performansını bu yönde yükseltmeye meyillidir.

6) Öz Yargılama Kapasitesi: İnsanların, kendileri hakkında düşünme, yargıda bulunma, kendilerini yansıtmaya kapasiteleridir. Bireyler kendileriyle ilgili fikirlerini benimserler, davranışları bu inandıkları çerçevede olur ve sonuçlarına göre de kendi yeterliliklerini sorgularlar. Bu da yaptığı işle ilgili kendisinin ne kadar yeterli ve yetenekli olacağına ilişkin görüşlerini geliştirir. Kendisiyle ilgili düşünceleri her zaman doğru olmayabilir ancak düşündükleri davranış biçimlerini etkilemektedir.

“Öz yeterlilik, bireyin etkinliklerinin seçimini, bir etkinlikte harcayacağı çabayı, bir güçlkle karşılaştığında göstereceği sebat süresini, duyacağı kaygı ya da güven düzeyini etkiler” (Senemoğlu, 2013, s.229).

Sosyal bilişsel kuramının gözlem sürecini dört ana hat belirler:

1)Dikkat Etme Süreci

2)Hatırda Tutma Süreci

3)Davranışı Meydana Getirme Süreci

4)Güdülenme Süreci

1) Dikkat Etme Süreci: Gözlem yoluyla öğrenmede ilk aşama modele dikkat etmektir. Öğrenmenin gerçekleşebilmesi için, modelin dikkatle incelenip doğru algılanması gerekir. Gözlemcinin dikkat etme sürecini yönlendiren faktörler şunlardır:

a) İlk olarak gözlemcinin duyu organlarının yeterli olması gerekir. Örneğin görme engelli birinin dikkatini görsel uyarıcılara, işitme engelli kişinin ise işitsel uyarılara dikkat etmesi mümkün değildir

b) Modelin etkinliklerinin gözleyen kişinin de amacına uygun olması gerekmektedir. Dikkat çekici birçok etkinlik içerisinde gözlemci kendi amacına uygun olan modele yönelir

c) Gözleyenin geçmişte aldığı pekiştireçler ve cezalar gelecek için bunu kaydetmiştir ve modelde en çok bu davranışlara dikkat eder

d) Modelin yapmış olduğu etkinlikler etkileyici sonuçlara sahipse, gözlemcinin daha çok dikkatini çeker. Gözlemci, sonucu önemli ve fonksiyonel etkilere daha çok dikkat eder

e) Model alınan etkinlik ne kadar basit, dikkat çekici, açık ve çarpıcı ise gözlemci bu etkinliklere daha çok dikkat eder

f) Modelin yaşı, cinsiyeti, statüsü, gücü gözlemcinin dikkatini çeken diğer özelliklerdir

“Sonuç olarak, bireyin ilgi, gereksinim ve amaçları, önceki aldığı pekiştireçler, modele duyulan hayranlık, gözlem yoluyla öğrenmede “dikkat etme” sürecini önemli ölçüde etkileyen faktörlerdir (Senemoğlu, 2013, s. 230)”

2)Hatırda Tutma Süreci: Gözlem yoluyla öğrenilen bilgiden yararlanabilmek için, gözlemcinin modelin davranışlarını hatırlaması gerekir. Bu nedenle gözlenen bilgi, sembolleştirilip kodlanmakta ve bellekte saklanmaktadır. Bilgi iki yolla sembolleştirilmektedir. Bunlardan biri, bilginin zihinsel resimlere, imgelere dönüştürülmesidir; diğeri ise sözel sembollere dönüştürülerek saklanmasıdır. Bandura'ya göre, davranışı düzenleyen bilişsel süreçlerin çoğunluğu görsel olmaktan çok sözeldir. Hatta modelden kazanılan görsel bilgi daha sonra sözel bilgiye dönüştürülmekte ve daha kolay depolanmaktadır. Ancak modelden kazanılan bilgilerin sözel ya da görsel olarak ayrı ayrı kodlanması oldukça güçtür. Çoğunluk model alınan etkinlikler, her iki tür sembolleştirmeyi de içermektedir. İmgesel ya da sözel olarak depolanan bilgilerin zihinde tekrar edilmesi ya da gözlemden sonra hemen davranışa dönüştürülmesi gerekmektedir. Bireyin sembolleştirme kapasitesi ne kadar yüksek ise, gözlem yoluyla öğrenmeden o kadar çok yararlanılmaktadır (Çakır,2011, s.350)

3)Davranışı Meydana getirme Süreci: Model alma sürecinin üçüncü ögesi davranışı meydana getirme sürecidir. Bu aşama öğrenilenlerin performansla dönüştürülmesini belirler. Ancak bilişsel olarak öğrenilenlerin davranışa dönüştürülebilmesi için bireyin fiziksel ve psiko-motor özelliklerinin de uygun olması gerekir. Ayrıca Bandura, bireyin özellikleri uygun olsa bile, öğrendiklerini performansla dönüştürmek için yeterli isteğe ve başarabileceği inancına, yani “öz yeterlik kapasitesi”ne sahip olması gerektiğini vurgulamaktadır. Bandura'ya göre, davranışın yapılmasından önce gözlemcinin davranışının, modelin davranışına uygun hale gelmesi için, birey davranışı zihinsel olarak tekrar etmelidir. Bu prova etme sürecinde birey kendi davranışını gözler ve kendi davranışı ile zihninde tuttuğu modelin davranışını karşılaştırır. Bu karşılaştırma

sonucuna göre kendine dönüt verir. Gözlemcinin davranışı ile modelin davranışı arasındaki farklılık, düzeltme etkinliklerini başlatır. Bu süreç gözlemcinin davranışı model alınan davranışa benzeyinceye kadar sürer. Bu süreçte, model alınan yaşantının sembolik olarak hatırlanması, gözlemcinin performansını göstermeden önce, kendi davranışını gözlemesini, düzeltmesini ve modelin davranışına yakınlaştırılmasını sağlamaktadır

Sonuç olarak, davranışı meydana getirme aşamasında yapılan zihinsel tekrarlar davranışın daha doğru ve ustaca yapılmasını sağlar. Ayrıca, bireyin davranışı yapabileceğine ilişkin inancı, yani öz yeterlik duygusu, davranışın meydana getirilmesinde önemli bir etkiye sahiptir (Senemoğlu, 2013, s. 232).

4)Güdülenme Süreci: Bandura öğrenme ile performansı birbirinden ayırmıştır. İnsanlar yeni davranışları ya da becerileri, gözlem yoluyla kazanabilirler. Ancak onu yapmaya güdüleninceye ya da ihtiyaç duyuncaya kadar performans olarak göstermezler. Güdülenme süreci öğrenilenleri performansa dönüştürmeyi sağlayan bir süreçtir

Sosyal bilişsel kuramda pekiştirmenin iki önemli işlevi vardır. Pekiştirmenin birinci işlevi, gözleyenlerde, modelin pekiştirilen davranışı gibi davrandıkları takdirde onların da pekiştirileceklerine ilişkin bir beklenti yaratmasıdır. İkinci işlev ise, öğrenmenin performansa dönüştürülmesinde harekete geçici rolü oynamasıdır. Bir başka deyişle, öğrenilen şeylerin kullanılması için bireyi güdülemesidir

Bandura'ya göre öğrenmenin oluşması ya da doğrudan yaşantı kazanılması için pekiştirilmeye ihtiyaç yoktur. Birey sadece modelin ya da başkalarının davranışının sonuçlarını gözleyerek de öğrenebilir. Dolaylı pekiştirme ve dolaylı ceza, doğrudan pekiştirme ve doğrudan ceza kadar etkilidir. Birey hem kendi, hem de başkalarının davranışlarını gözleyerek bilgilenir ve bu bilgiyi gelecekte pekiştireç elde etmek ya da cezadan kaçınmak için kullanır

Bandura'nın önem verdiği bir başka pekiştirme türü ise içsel pekiştirmedir. Bireyin kendine değer vermesini sağladığı için bireyin kendi kendini pekiştirmesi, dışsal pekiştirmeden daha önemlidir

Bandura'ya göre gözlemci, modelden beş şey öğrenmektedir. Bu öğrenmeler şunlardır:

a) Birey başkalarını gözleyerek yeni bilişsel beceriler (karar verme, matematiksel işlemler gibi) ve yeni psiko-motor beceriler (futbol oynama, dans etme gibi) öğrenebilir

b) Bireyin modeli gözlemesi sonucu, daha önceden öğrenmiş olduğu ya güçlenir ya da zayıflar. Kendisinin yapmaktan çekindiği davranışı model yapıyor ve pekiştiriliyor ise kendi de yapmaktan çekindiği bu davranışı gösterir hale gelebilir. Örneğin yerlere çöp atılmaması konusunda bireyin bir bilgisi var, ancak çevresinde gözlemlediği kişiler bu davranışı sıklıkla yapıyor ise birey belli bir süre sonra aynı davranışı sergileyebilir

c) Gözlemci için model sosyal bir harekete geçirici olarak görev yapabilir. Yani gözlemci yeni değerler, inançlar, düşünce biçimleri kazanabilir. Örneğin yabancı uyruklu kişilere karşı olumsuz bir takım düşünceleri olan birisi, daha sonra bu kişilerle birlikte olduktan sonra görüş ve düşünceleri değişebilir

d) Gözlemci, modelden çevrenin ve eşyaların nasıl kullanılacağını da öğrenir. Özellikle çocuklar çevrenin ve eşyanın nasıl kullanılacağını gözleyerek öğrenirken, yetişkinlerde daha çok yeni karşılaştıkları durumlarda bu durumları kullanmaktadırlar. Televizyon, bilgisayar gibi elektronik aletlerin kullanımı çoğunlukla bu şekilde olabilmekte

e) Gözlemci, modelin duygularını açıklama biçimini gözleyerek, kendi de benzer biçimde duygularını açıklayabilir. Özellikle çocuklar, birçok duyguyu açıklama biçimini bu yolla öğrenirler. Örneğin babasının kapıyı açamadığında sinirlenip küftüğünü gören bir çocuk, aynı durumla karşılaştığında öfkesini küfürle ifade etmeye çalışabilir(Çakır, 2011. s. 350,351).

3. BÖLÜM: ALBERT BANDURA'NIN SOSYAL ÖĞRENME KURAMININ ÇALGI ÖĞRENME SÜRECİNE OLABİLECEK ETKİLERİ

Araştırmanın bu bölümünde Albert Bandura'nın sosyal öğrenme kuramının çalgı öğrenme sürecine olabilecek etkileri, araştırmacının kuram ile konservatuvar ortaokul devresi ders işleme şeklini inceleyerek yorumlamasına yer verilmektedir.

2019 yılı itibari ile Albert Bandura'nın sosyal öğrenme kuramının hali hazırda çalgı öğrenme sürecini inceleyen herhangi bir deney uygulanmamış olmakla birlikte, yapılabilecek daha kapsamlı bir araştırma ve deney grubuyla çok daha etkili bir sonuç elde edilebilir.

Çalgı öğrenme sürecinde bireysel çalışmalar her ne kadar daha sık olsa da, birbirine yakın yaşta olan öğrencilerin birbirlerini etkiledikleri gözlemlenmektedir. Çalgı derslerinde birbirlerini izleyen öğrenciler aynı sınıfta olmasalar dahi, sınıf bazında değişen müfredatı her sene sırayla çalmaktadırlar. Yani öğrenciler kendilerinden üst sınıfta olan öğrencileri dinlerken daha sonraki süreçlerde neler çalacaklarını da gözlemlemektedirler. Bu gözlem müzikal hafızalarında yer alır ve kulaklarına yerleşir.

Öğrenimin kalıcı olması için sık tekrar edilen egzersizler, etütler ve parçalar bu öğrenimi pekiştirmektedir. En sık tekrar edilenler ise flüt eğitimi boyunca sıklıkla karşılaştığımız ton kalitesi, entonasyon, dil-parmak senkronunu ve bütün bunları doğru ritimde çalabilmektir. Ortaokul devresi, konservatuvar eğitiminin temelidir ve bu temelin sağlam atılması için öğrenimin doğru ve kalıcı olması gerekmektedir. Bandura'nın sosyal öğrenme kuramının ortaokul öğrencilerinde uygulanması durumunda, öğrenciler diğer öğrencilerin çalgı derslerini izleyerek bu derslerde kendileri için de sık duyabilecekleri ortak noktaları dolaylı şekilde öğrenebilir.

1) Dolaylı Pekiştirme: Yapılan çalışmalardan çıkan sonuca göre modelin davranışı pekiştirilirse onu izleyen diğer öğrenciler de bu davranışı yapmaya meyilli olmaktadır. Yani modelin pekiştirilmesi sadece modele değil etrafındaki diğer bireylere de etki eder. Çalgı dersinde model öğrencinin başarılı çalışması öğretmen tarafından ödüllendirildiğinde, onu izleyen diğer ortaokul öğrencileri için de teşvik edici olabilir. Aynı ödülü almak isteyen diğer öğrencilerin çalışmaları buna yönelik olabilir.

2) Dolaylı Ceza: Modelde görülen olumsuz davranışlara, cezayla karşılık verilmesi, diğer öğrencilerin de bu davranıştan kaçınmasına sebep olabilir.

Modelin derste göstereceği düşük performans, derse hazırlıklı gelmemesi ve beklenen flüt performansını gösterememesi durumunda karşılaşılabilecek ceza, izleyen diğer öğrencilerin kendi bireysel çalışmalarında bu davranıştan kaçınmak için daha hazırlıklı gitmelerine yönlendirebilir.

Öğrenci, modelin dersini izleyerek kendi dersinde nelerle karşılaşabileceğini görür, aynı performansı sergilediğinde yaşayacağı başarısızlık ve alacağı tepkiyi öngörebilir. Modelin öğretmen karşısında aldığı cezayı bilişsel olarak inceleyerek aynı durumda olmamayı tercih edebilir ve çalışma performansını buna bağlı olarak düzenleyebilir.

3) Dolaylı Güdüleme: Modelin elde ettiği ödül ve kazanımları gözlemleyen öğrenci, öğrendiklerinin yanı sıra kendisi de aynı ödülü elde etmeye çalışabilir. Dolaylı pekiştirece bağlı olarak yaşanan bu durum şöyle örneklendirilebilir: Modeli izleyen öğrenci, çalgı dersinde gördüğü başarılı model ile hem öğrenir hem de dersin güzel geçmesi, öğretmenin ödülü veya teşvik edici davranışları ile kendi dersi için de aynı performansı göstermeye güdüleyebilir. Öğrenci başarılı flüt dersinin sonucunda alacağı takdir ile kendisini hayal edebilir ve aynı motivasyonu kendisi için de kullanmak isteyebilir. Bu da onu dolaylı güdüleme ile çalışmalarını o yönde düzenlemeye yönlendirebilir.

4) Dolaylı Duygu: Duygular da gözlemlenebilen öğrenmelerdir. Görmediğimiz halde modelin korktuğu hayvanlara otomatik olarak verdiğimiz korku tepkisi de dolaylı duygudur. Ders öncesinde ya da sonrasında model öğrencinin dersin kötü geçme ihtimaline karşı gösterdiği duyguyu gözlemleyen öğrenci de dersten korkabilir, derse hazırlıklı gitse dahi öğretmenden korkma eğilimi gösterebilir.

5) Modelin Özellikleri: Üstteki dört madde ile modelin davranışının sonuçlarına göre kazanılan öğrenimleri görmüş bulunmaktayız. Ancak öğrenmede modellik özellikleri de gözlemcinin davranışlarını etkilemektedir. Modelin davranışı ile gözlemcinin arasındaki ortak özellikler ne kadar fazla ise, gözlemci de o kadar çok davranış benzerliği göstermektedir.

a) Modelin statüsü ve davranışının model üstündeki birleşik etkisi aşağıdaki gibi özetlenebilir (Senemoğlu, 2013, s. 226)

b) Daha yüksek statülü model → Davranış sonuçları bilinmiyor→Yüksek düzeyde taklit

c) Eşit statüde model →Davranış sonuçları olumlu→ Yüksek düzeyde taklit

d) Eşit statüde model→ Davranış sonuçları olumsuz→Taklitin hemen kesilmesi

e) Düşük statülü model→ Herhangi bir sonuç → Çok az etki. Bu model özelliklerine göre ortaokul devresinde bireysel çalgı derslerinin diğer öğrenciler tarafından izlenmesi çoğunlukla daha küçük sınıflarda okuyan öğrencilerin ilerlemesinde fayda sağlayabilir.

Gözlem esnasında gözlemcinin modelden öğrenme esnasında geçirdiği süreçlerde şunlar gerçekleşebilir:

a) Dikkat Etme Süreci: Gözlem esnasında modelin sınıfı, başarısı, çaldığı eserler gözleyen dikkatini çekebilir. Öğretmenin daha önce gözlemcinin kendisine yaptığı teknik eleştirileri (duruş-tutuş-pozisyon, ton kalitesi, entonasyon, dil vuruşları), modelde de görünce dikkatini çekebilir, kendi hatalarını başkalarının da yaptığını, düzeltilebilir olduğunu görünce, bireysel çalışmalarını daha verimli yapabilir, kendi hatalarını başkalarının dersinde daha iyi anlayarak daha hızlı çözümlere ulaşabilir.

b) Hatırda Tutma Süreci: Gözlem yoluyla öğrenilen bilgiden yararlanabilmek için, gözlemcinin modelin davranışlarını hatırlaması gerekir. Bu sebeple gözlenen bilgi, sembolleştirip kodlanır ve bellekte saklanır. Bilgi iki yolla sembolleştirilebilir. Birincisi bilginin zihinsel resimlere, imgelere dönüştürülmesidir; ikincisi ise sözel sembollere dönüştürülerek saklanmasıdır (Senemoğlu, 2013, s.230)

Bu konudaki en büyük avantaj modelin de gözlemcinin de müzik öğrencisi olmasıdır. Çünkü müzik eğitiminin büyük bir kısmı simgelerden ve bunun sözel olarak sembolleştirilmelerinden oluşur.

Öğrenciler birbirlerinin dersini izlerken hem sıklıkla müzik terimlerini duyarlar hem de bu duydukları müzik teriminin nasıl çalınacağını dinleyebilir ve takip edebilirler. Dil-bağ koordinasyonunda pasajların nasıl çalışılacağını izleyerek kendi pasajlarında daha bilinçli çalışmalar yapabilir, kendi derslerinde daha verimli çalışabilirler. Bu da öğrencinin hata yapma olasılığını azaltırken, daha hızlı ve sağlıklı bir çalışma sürdürmesini sağlayabilir.

c) Davranışı Meydana Getirme Süreci: Öğrenilenlerin performansa dönüşme sürecidir. Gözlemcilerin modelden öğrendiklerini kendi çalgı öğrenme süreçlerinde uygulama sürecidir.

“...bilişsel olarak öğrenilenlerin davranışa dönüştürülebilmesi için bireyin fiziksel ve psiko-motor özelliklerinin de uygun olması gerekir” (Senemoğlu, 2013,s. 231).

Burada sınıflar ve yaşlar arası fark, dezavantaj değil avantaja çevrilebilir. Beşinci sınıf öğrencisinin kendisinden üst sınıfları gözlemlediği için onlarla aynı performansı göstermesi beklenemez ya da bir altıncı sınıf öğrencisinin gözlemleyerek sekizinci sınıf müfredatını çalması mümkün olmayabilir ancak derste gözlemlediği teknik ve müzikal açıdan bilgilerini kendi müfredatında uygulayabilir. Bir üst sınıfa geçtiği zaman yeni başlayacağı müfredatı ise daha önce izlediği bu dersleri hatırında tutma süreci ile çok daha hızlı ve daha az hatalı yönetebilir.

d) Güdülenme Süreci: Bandura’ya göre pekiştirmenin iki önemli görevi vardır. Birincisi, gözlemcilerde modelin pekiştirilen davranışı gibi davranmaları halinde kendilerinin de pekiştirileceklerine dair beklenti yaratması, ikincisi de öğrenmenin performansa dönüştürülmesi halinde harekete geçirici olmasıdır.. Yani öğrenilen bilginin performansa dönüştürülmesi için güdülenme gerçekleşir (Senemoğlu, 2013,s. 232).

Çalgı dersinde model öğrencinin gösterdiği başarılı performans pekiştirilse de pekiştirilmese de gözleyen öğrencileri de aynı performansı göstermeye güdüleyebilir. Bu da birebir derslerde elde edilmesi daha zor bir durumdur.

4. BÖLÜM: KONSERVATUVAR ORTAOKUL DEVRESİ DERS İÇERİKLERİ

Bu bölümde uzmanlarla yapılan görüşmelerden alınan bilgilere ek olarak, konservatuvarların müfredatları, flüt eğitiminde kullanılan metotlar ve içerikleri incelenerek analiz edilmiştir.

4.1. Teorik Açıdan Ders İçeriği

Ortaokul 5.sınıfta verilen teorik eğitim, solfej eğitimiyle desteklense de flüt eğitimcileri çalgı eğitimi sırasında daha önde ilerlemektedir. Çalgı öğrenme sürecinde nota ve ritim bilgisi, uygulamada doğru ilerleyebilmek adına elzemdir.

Öğrenci okula alındığında çoğunlukla nota bilgisi olmadan eğitime başlar. Öğrenci okuldan önce müzik kurslarında eğitim almış, nota bilgisi mevcut da olabilir ancak verilen eğitim eşit düzeyde ve sıfırdan başlatılır. Solfej eğitiminde aldıkları nota bilgisi, çalgı derslerinde büyük ölçüde kolaylık sağlasa da öğrenci, çalgı dersinde sorumlu olduğu parçanın bonasını-solfejini derste flüt öğretmeniyle birlikte yapmaya ihtiyaç duyabilir. Derste flüt çalmadan önce öğretmen kontrolünde yapılan bona-solfejin ardından aynı parça flütle çalışılırken çok daha az hata ile çalınmaktadır. Çünkü öğrenci flüt çalma esnasında bir yandan parçanın notalarını doğru okumaya çalışırken, bir yandan da okuduğu notaların nefes-dil vuruşu- parmak koordinasyonunu sağlamak durumundadır. 5.sınıf öğrencisi için çok hızlı başlayan bu eğitim sürecini rahatlatmak, okula ve flüt derslerine daha fazla adapte olmasını sağlamak amacıyla ek çalışmalar yapılabilir, diğer ortaokul öğrencilerinin dersleri izletilebilir. Araştırmalar göstermektedir ki öğrenciler en çok kendi yaşlarına yakın diğer yaş gruplarını örnek almaktadır ve davranış biçimleri buna göre şekillenmektedir. Kendisinden üst sınıftaki öğrencilerin daha tecrübeli geçen derslerini izleyerek öz düzenleme kapasitesi ile kendi çalışmalarını bu yönde ilerletebilir. Her ne kadar ortaokul son sınıf öğrencisinin çalacağı eserlerde artık bona-solfej yapmasına ihtiyacı kalmamış gibi görünse de aslında her enstrümanının eğitim hayatı boyunca yapması gereken; çalacağı eserin teorik bilgilerini gözden geçirerek, hızlıca bona-solfejini yapmaktır. Her derste eklenen yeni bilgiler hata yapma ve bu hatayı kalıcı kılma oranını yükseltirken, çalgı öncesi yapılabilecek teorik hazırlık bunu en asgariye indirebilir.

Çalgı dersi uygulama dersi olsa da bu uygulamanın altyapısını teorik bilgiler destekler. Nota ve ritim eğitimi 5.sınıfta temel olarak verilir, 8.sınıfa kadar nüanslar, dil vuruşları-bağlar ve müzik cümlelerini oluşturma ile gelişerek devam eder. Ortaokul devresinde kullanılan bütün metotlarda yukarıda sayılan bu bilgiler mevcuttur. Bunların uygulanması ders esnasında öğrenci ile birebir yapılır ancak toplu yapılabilecek dersler ile pekiştirilmesi öğrenime ivme kazandırabilir. Öğretmenin eser içinde öğrenciden beklediği nüans uygulamalarına dikkatini çekmesi diğer öğrencilerin de çalışmalarına yansiyabilir. Kendi derslerinde yaptıkları nüanslara özen göstermelerini sağlayabilir.

Ortaokul devresinde kullanılan bütün metotlarda yazılan eserler öğrencinin müzikal hafızalarını da geliştirmek adına A-B-A formunda yazılmış küçük şarkılardan oluşmaktadır. Öğrenci, 5. Sınıfta başlayan bu formdaki ezgileri henüz ilk çalışma eserleri olduğu için, müzik formlarını da henüz bilmediği için çalmaz. 5.sınıf öğrencisi için öncelik, eseri çalma esnasında gördüğü nota ile üflediği ses ve parmak senkronizasyonunu sağlamaya çalışmaktır. Öğrenci fiziksel ve bilişsel becerilerini ve öğrendiklerini birleştirmeye çalışırken nüans ve form bilgisi ikinci plana atılabilir. Öğrenciye çaldığı parçanın formu gösterilirse tekrar A formuna dönen parçayı ilk A bölümü ile birleştirip daha kolay ve akıcı çalması sağlanabilir. Derste gerçekleşen öğrenmede öğretmen sınırlı sürede anlatır ve geri dönüşünü almak üzere hemen uygulamaya geçilir. Öğrenci ise bu ders süresinde öğrendiklerini uygulamaya çalışır. Ancak ders bitiminden, öğrencinin tekrar etmesine kadar geçen süreçte, derste verilen bilgide unutulma, pratik sırasında da eksik çalışma gözlemlenebilir. Bu eksiklikler elbette bir sonraki derste üzerinden geçilir ve yenileri eklenir ancak bu ders aralarında yaşanan öğrenme kaybı, diğer öğrencilerin dersi izlenerek en asgari seviyeye indirilmesi mümkün olabilir. Öğrenci birebir ders esnasında kaçırdığı bilgileri başka bir derste yakalayabilir ya da başka bir öğrenciye anlatılırken dikkatini çeker ve kendi çalışmalarında bunu kullanabilir.

4.2. Teknik Açısından Ders İçeriği

Konservatuvar ortaokul devresi çalgı derslerinin teknik açıdan incelenmesi iki bölümde ele alınabilir: Ton ve teknik (dil-parmak teknikleri).

Beşinci sınıfa yeni başlayan flüt öğrencilerine ilk ders flütün parçaları tanıtılır. Ağızlık(başlık), gövde, kalak (kuyruk). Ağızlık ile doğru ses üfleme çalışmaları yapılır.

Ağızlık ile çalışma beşinci sınıfta başlayıp, bütün sanat hayatı boyunca da devam eder. Çünkü havanın direkt temas ettiği bir ağızlık yoktur (kamışlı tahta üflemler çalgılar ve bakır çalgılar gibi) ve alt dudağın ağızlığa dayanıp üst dudağın havaya yön vermesi ile ses elde edilir. Dudak kaslarımız yeme-içme fonksiyonlarından dolayı en sık çalışan kaslarımızdan biri olmasına rağmen, flüt çalışırken aldığı pozisyon kas hafızasında her zaman doğru yeri bulamaz. Her defasında doğru milimetrik açığı sağlamak adına özenle kontrol edilir. İlk notadan itibaren doğru sesi elde etmeye çalışmak öğrenmede büyük bir yer kaplamaktadır. Ortaokul devresindeki ilk iki senede notaların flüt üstündeki yerleri öğrenilse dahi, doğru ses üfleme konusundaki handikaplar son sınıfa kadar devam edebilmektedir. Yaşanan ses kayıpları ya da elde edilen sesin daha kaliteli olması gerekliliği her ders öğrenciye tekrar hatırlatılır. Öğrencinin ton kalitesini arttırmak adına yapılan çalışmalar da öğrenciden beklenen ses renk, obje ya da başka sıfat veya isimler ile tarif edilebilir (daha tok bir ton elde etmek için renklerin açık ve koyu tonları arasındaki fark anlatılarak, öğrencide vizyonlanabilir). Öğrencinin bunu öğrenme süreci o anlık konsantrasyonuna da bağlı olarak değişiklik gösterir ancak verilen egzersiz ödevler ile pekiştirilir. Peki öğrenci bu anlatılanları başka bir öğrencinin dersinde izlese ve dolaylı olarak kendi öğrenimine yansıtırsa nasıl olurdu? Gözleme dayalı öğrenmede aynı veya benzer olaylar karşısında başkalarının yaşadıkları ve olaya verdikleri tepkiden dolayı bir öğrenme gerçekleşir ve bizler aslında hayatta karşılaştığımız birçok sorunu da bu öğrenmenin sonucunda çözümleriz. Birebir yapılan çalgı derslerinde öğrenme direkt eğiticiden karşılanır ancak ortak yapılan derslerde öğrencilerin bir alt ve bir üst sınıftan öğrenebilecekleri ortak bilgiler vardır. Biraz önce verilen kaliteli ton örneğini öğrenci, bir başka öğrenciye anlatılırken kendi öğrendikleri ile pekiştirebilir ve kötü-iyi örnek arasındaki farkı bir başka derste görerek çok daha hızlı bir şekilde çözüme ulaşabilir.

Bu konuda öğrenciyi geliştirebilecek en önemli başlangıç da uzun ses üflemedir. Öğrencilik hayatında da profesyonel çalışma hayatında da uzun ses gamlarından önceki ilk ısınma çalışmasıdır. Flüt öğrenme sürecinde ilk ve öğrenmede uzun süre çalışılan konu doğru ses üflemedir. 5.sınıf öğrencisinin oktavlar arası ses geçişlerini doğru yapabilmesi için öncelikle aynı notanın farklı oktavlarda çıkardığı sesi ayırt edebilmesi gerekmektedir. Bu ses ayırımı uzun ses üfleme çalışmalarında, üflenen havanın tazyiğini ve yönünü değiştirerek gerçekleştirilir. 1.oktav sesler daha az hava ve daha eğimli üflenirken, ikinci ve üçüncü oktav sesler daha tazyikli bir hava ve karşı

yöne doğru üflenir. Öğrenci bu bilgiyi derste özümser uygulamada gerçekleştirir. Bu uygulama sadece derste değil daha çok bireysel çalışma sürecinde gelişir. Bu gelişmenin olması için de öğrencinin bireysel çalışması, öğretmen tarafından her gün uzun ses üfleyerek başlaması yönünde planlanır. Bu plan bütün ortaokul sınıflarında uygulanmaktadır. Yapılan bireysel çalışmaların çoğu çalışma odalarının ve çalışma saatlerinin uygunluğuna bağlı olarak okul içinde gerçekleştirilmektedir. Öğrenci, derste öğrendiğini bireysel çalışma saatlerinde uygulamaya çalışır ancak etrafındaki diğer flüt çalışanlar ile bunu çok daha hızlı ve etkili kullanabilir. Çünkü konservatuvar öğrencileri okul giriş sınavlarında piyanodan verilen tek, çift, üç, dört sesi ayırt edebilecekleri ve piyanodan verilen melodinin aynı şekilde tekrar etmeleri beklenen bir sınavla okula alınmaktadır. Başarılı bulunan öğrencilerin bu yetenekleri bütün sanat dallarında olduğu gibi flüt sanat dalında da etkilidir. Öğrencilerin oktavlar arasındaki ses farkını anlaması, aldığı teorik bilgiden sonra müzikal hafızası ve yeteneğiyle birleştirilerek gerçekleşir. Bu birleşimde ise derste birebir yaptığı eğitimin dışında diğer yaşlılarının derslerini gözlemleyerek de hızlandırabilir. Farklı sınıflarda ya da aynı sınıfta farklı öğrencilerde izlediklerini, kendi bireysel çalışmalarında taklit edebilir ve bu taklitle sosyal öğrenmesini gerçekleştirebilir.

Teknik açıdan değerlendirmek istediğimiz zaman okulların müfredatında bulunan flüt metotlarında dil-bağ çalışmaları, parmak egzersizleri ve bunları birleştiren en önemli platform da gam, arpej ve tiers çalışmalarıdır. 5.sınıfta verilen metotlarda iki bemol-iki diyezeye kadar majör minör tonlarda küçük parçalar ve bu parçaları destekleyecek gam ve arpej çalışmaları bulunmaktadır. Gam çalışmaları öğrencinin mezun olduktan sonra profesyonel çalışma hayatında da günlük çalışma rutininin temelini oluşturur. Bu yüzden gam ve diğer teknik çalışmalar öğrencinin en yakın dostudur ancak çok da dikkatli çalışılması gerekir. Çünkü her gün düzenli olarak yapılan bu çalışmalar yanlış bilgiyi de pekiştirebilir. Pekiştirilen yanlış bilginin düzelmesi, önce o yanlış düzeltip, sonra yenisiyle değiştirilerek daha sonra da yeni bilginin pekiştirilmesi sağlanarak olur ve büyük bir zaman ve emek kaybına yol açmaktadır. Bu sırada öğrencinin yaşayabileceği motivasyon kaybı da bu çalışmalardan uzaklaştırabilir. Oysaki hedeflenen davranış, hangi eseri ya da parçayı çalışacak olursa olsun gam çalışmalarlarıyla tekniğini güçlendirmek ve çalacağı eserleri daha profesyonel çalmaya ve çalışmaya yönelik olmalıdır. Hedefe gidilen yolda karşılaşılan hatalardan en kısa

sürede dönmek ve doğru yöne ilerlemek öğrenciye zaman kazandırabileceği gibi, doğru bilgiyi seçme ve o yönde çalışmaya yönelik vizyon da kazandırabilir.

8.sınıfın sonunda öğrencinin tüm majör ve minör gamları çalması beklenmektedir. Farklı dil-bağ çalışmaları ile geliştirilir. Tüm 5.sınıf metotları önce dilli (staccato, detache) çalışmalar başlar, bağlı (legato) çalışmalar ve iki farklı kombinasyonun birleştirilmesi ile devam etmektedir. Bu iki sınıf ve aradaki diğer sınıflar arasındaki ortak payda ise gamlar ve arpejler ile bunların doğru çalışılmasıdır. Kendisinden daha üst sınıfları izleyen öğrenci, gam çalışmalarının nasıl daha doğru bir şekilde çalışılabileceğini öğrenebilir, bireysel çalışmalarında daha önceki büyük sınıflardan gördüğü bilgileri vizyonlayabilir ve daha disiplinli çalışabilir. Ortaokul devresinin en büyük sınıfı olan 8.sınıf öğrencisi ise daha küçük sınıfları izleyerek, takıldığı ve uygulamada zorlandığı pasajları daha basit hamlelerle çözüme ulaştırmayı öğrenebilir. Öğretmenin daha küçük sınıflara gösterdiği çözüm önerileriyle kendi bilgilerini güncellerken; sorunlara, gelişmiş fiziksel ve bilişsel bilgileri ile daha pratik, daha kısa sürede çözümler bulabilir. Daha fazla bilginin ve yapabilirlik seviyesinin beraberinde getirmiş olduğu sabırsızlık, 8.sınıf öğrencilerinin sorun yaşadığı pasajlarda daha lokal çalışmasını engelleyebilirken, alt sınıflarda göreceği derslerde, o sınıflardaki öğrencinin öğrenme esnasında pasajları bölerek, farklı ritimlerde ve dil vuruşlarında daha sık tekrarlı çalışmaları kendi bireysel çalışmalarında uygulayabilir. Alt sınıflarda izlediği dersleri kendi eserlerini geliştirmek üzere çalışabilir.

4.3. Müzikal Açıdan Ders İçeriği ve İşlenişi

Bu bölüm önceki iki bölümün sağlıklı bir çalışmayla birleşmesi ile mümkün olabilir. Teorik bilgilerin ve teknik uygulamalarının ortak sonucu olarak da değerlendirilebilir. Teorik açıdan verilen nüans ve form bilgilerinin yeterli teknik çalışmalarla oluşan finalidir. Buraya kadar başarıyla gelen öğrencinin bu iki çalışmayı aynı potada eritmesi, amacına ulaşmış bir öğrenme sürecini ve sınıfına uygun müzik yapabildiğini göstermektedir. Konumuza uygun olarak ortaokul devresindeki sınıfların müzikal açıdan ortak değerlerini aşağıdaki eserler üzerinden inceleyelim.

Altes metot ile başlayan bir 5.sınıf öğrencisinin 5 numaralı etüdünden itibaren tema ve varyasyon çalışmalarına adım attığını görmekteyiz. Temadaki müzik ile varyasyonlar arasında bağı kurmak, doğru dil ve ses rengi ile birleşmesi bu etüdün sonundaki hedef davranıştır. Öğrenci, bu hedefe ulaşmak için öğrenme sürecinde

diğer sınıfların derslerini izlerken kendi eseriyle bağ kurabilir, müziğin temelinde yatan fikri özümseyerek kendi çalışmalarında kullanabilir. Öğrenci izlemediği duymadığı bir müzik fikriyle daha uzun sürede ilerleme kaydedebilecekken, diğer sınıflardaki öğrencileri izleyerek hedefe daha kısa sürede ve daha etkili ulaşabilir.

THEME
(Whole Notes)

Allegro (♩ = 100)

№ 5
MELODIC
EXERCISE

Görsel 2: Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part I No:5

VARIATION I (Half Notes)

The image displays a musical score for Variation I, consisting of six systems of music. Each system is written for a grand staff, with a treble clef on the upper staff and a bass clef on the lower staff. The music is in a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The melody in the treble staff is composed of half notes, with some notes marked with accents. The bass staff provides a simple harmonic accompaniment, primarily using quarter notes. The piece concludes with a double bar line at the end of the sixth system.

Görsel 3: Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part I No:5
Variation I

VARIATION II (Half-measure Rests)

The image displays a musical score for Variation II, titled "Half-measure Rests". It is presented in six systems, each with two staves. The top staff of each system is the right hand, and the bottom staff is the left hand. The right hand part features a melody with half-measure rests, quarter notes, and eighth notes. The left hand part provides a bass line with a steady sequence of notes, often grouped with slurs. The piece ends with a double bar line and a repeat sign.

Görsel 4: Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part I No: 5 Variation II

Aynı şekilde 6.sınıfta öğrenim göre bir öğrenci, Altes flüt kitabının ikinci bandı 6 numaralı etüdünde de tema ve varyasyonları artık daha gelişmiş bir teknik ve teorik bilgiyle çalabilir. Üç diyezi öğrenmesi ve bu tonda parçalar çalışabilmesi, dil ve bağları daha etkili kullanabilmesi hedeflenir.

**No 6
MELODIC
EXERCISE**

THEME

Allegro (♩ = 144)

The musical score for 'THEME' is written in treble and bass clefs with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a 3/4 time signature. It consists of 12 measures. The melody in the treble clef features eighth-note patterns and rests, while the bass clef provides a steady accompaniment of eighth notes. The tempo is marked 'Allegro' with a quarter note equal to 144 beats per minute.

Görsel 5: Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part II No: 6

VARIATION I

The musical score for 'VARIATION I' is written in treble and bass clefs with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a 3/4 time signature. It consists of 12 measures. The melody in the treble clef is more complex than the theme, featuring sixteenth-note runs and slurs. The bass clef accompaniment remains consistent with the theme. The variation concludes with a first and second ending.

**Görsel 6: Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part II No:6
Variation I**

VARIATION II

The musical score for Variation II consists of six systems of piano accompaniment. Each system contains a treble clef staff and a bass clef staff. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 3/4. The notation includes various rhythmic patterns, including triplets and slurs, and repeat signs. The first system shows a melodic line in the treble staff with triplets and a bass line with eighth notes. The second system continues the melodic development with more complex triplet patterns. The third system features a repeat sign and a change in the bass line. The fourth system has a melodic line with slurs and triplets. The fifth system shows a melodic line with triplets and a bass line with eighth notes. The sixth system is the final system of the variation, ending with a repeat sign. Below the sixth system, the word "CODA" is written, followed by two systems of musical notation for the coda section, which includes triplets and slurs.

Görsel 7: Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part II No:6 Variation II

7.sınıfta kullanılan metotlardan biri olan Gariboldi Op.132, 7 numaralı etüdünde de aynı melodinin farklı ritim ve bağlarla varyante edildiğini buna artık nüansların da eşlik ettiğini görebiliriz.

Giuseppe Gariboldi - 20 Studies for Flute Op. 132 7

Andante mosso

7.

Typeset by AnPn, Timișoara 2012. CC BY-NC-ND 3.0
Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0 Unported

Görsel 8: Gariboldi, G. 20 Studies for Flute Op.132 No:7

8.sınıfta çalışılan E.Köhler Op.66 Romantik etütlerde daha ilk numaradan itibaren varyasyonlu melodiler karşımıza çıkmaktadır. Bu sınıfta oktav geçişleri, arpejler, hız terimlerinin gerçek anlamını bulması ve üç oktavın tamamının etkin şekilde

kullanılması öne çıkar. Öğrencinin 5.sınıftan itibaren öğrendiklerinin üzerine yerleştirdiği her bir tuğla son sınıfta onu artık diğer enstrümanlarla da ortak çalışmalar yapmaya hazır hale getirir.

25 Romantic Etudes, Op. 66

Moderato.

p *poco a poco razzitando il tempo* *5* *10* *15* *20* *25 p scherzando* *30* *p* *35* *40* *45* *50* *diminuendo e rall.*

1

Görsel 9: Köhler,E. 25 Romantische Etudes in Modernen Stil Op.66 No:1

Bütün ortaokul sınıflarında verilen etüt ve eserlerin isimleri ve zorluk dereceleri değişse de, ilk dört senede verilen temel eğitim doğru nefes ile üfleme, diyaframın etkili kullanımı, doğru entonasyon, etkili bir ton kullanımı, gam ve arpejler ile bunları

bütünleştiren müzik cümlelerinden oluşmaktadır. Birebir yapılan derslerde öğrenci bu planlama üzerinden öğrenimini gerçekleştirir. Ancak hedeflenen ortak amaçlar göz önüne alındığında, ortaokul öğrencilerinin birbirlerini izleyerek daha hızlı, daha efektif, bireysel çalışma saatlerinde birbirleriyle ders dışı ortak çalışmalara teşvik edici olabilir. Buna yönelik ders saatleri, birebir yapılan dersler devam ederken, en azından ortaokul öğrencilerinin kendi dersleri dışındaki eğitimleri de izleyebilmeleri için birbirine yakın, ardışık olarak düzenlenebilir ve çalışmaların sonuçları daha kısa sürede gözlemlenebilir.

5.BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM

Araştırmanın bu bölümünde çalışmadan elde edilen bulgu ve yorumlara yer verilmektedir.

5.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Araştırmanın birinci alt probleminde uzman görüşlerine göre ortaokul devresinde kullanılan flüt metotlarının ne olduğu sorulmaktadır. Uzmanların soruya verdiği cevaplar 5, 6,7 ve 8.sınıflar için ayrı ayrı kategorilendirilmektedir.

5.sınıflar için:

U 1: Altes, Emil Prill

U 2: Rubank Elementary Method for Flute, Altes

U 3: Altes

U 4: Emil Prill

U 5: Trevor Wye Vol.1, Emil Prill

Uzman görüşlerine bakıldığında Altes ve Emil Prill kitaplarının 5.sınıflarda en sık kullanılan metotlar olduğu, bir uzman tarafından Rubank Elementary Method for Flute metodu, bir uzman tarafından Trevor Wye Vol.1 metodu tercih edildiği anlaşılmaktadır.

6.sınıflar için:

U 1: G.Gariboldi "30 Easy and Progressive Studies", G.Gariboldi 20 Studies Op.132

U 2: Rubank Elementary Method for Flute, Rubank Intermediate Method for Flute, E.Kohler Op.33 Book 1

U 3: Altes II.Band, G.Gariboldi 20 Studies Op.132

U 4: Emil Prill

U 5: Trevor Wye Vol 1, Trevor Wye Vol.3, Altes 1.Band, M.Moyse “ 24 Petites Etudes Melodiques” , E.Kohler Op.93 Vol.1, E.Kohler Op.33 Book 1

Uzman görüşlerine bakıldığında G.Gariboldi 20 Studies Op.132 ve E.Kohler Op.33 Book 1 kitaplarının 6.sınıflarda en sık kullanılan metotlar olduğu, bir uzman tarafından G.Gariboldi “30 Easy and Progressive Studies” metodu, bir uzman tarafından Rubank Elementary Method for Flute ve Rubank Intermediate Method for Flute metotları, bir uzman tarafından Altes II.Band metodu, bir uzman tarafından Emil Prill metodu, bir uzman tarafından Trevor Wye Vol.1 ve Vol.2, Altes 1.Band, M.Moyse 24 Petites Etudes Melodiques ve E.Kohler Op.93 Vol.1 metotları tercih edilmiştir.

7.sınıflar için:

U 1: Trevor Wye “Flute Method 1”, Trevor Wye “Flute Method 2”

U 2: Rubank Elementary Method for Flute, Rubank Intermediate Method for Flute, E.Kohler Op.33 Book 1,

U 3: E.Kohler Op.33 Book 1, Gariboldi 20 Studies Op.132

U 4: Emil Prill, E.Kohler Op.33 Book 1

U 5: Trevor Wye Vol 1, Vol 2, Vol 3, Altes methode Complete Vol 2, E.Kohler 20 Etud Op.93 Vol.2, G.Gariboldi “Etudes Mignonnes” Op.131, Emil Prill Etudes Op.11 Vol 2, E.Kohler Op.33 Vol 2

Uzman görüşlerine bakıldığında Trevor Wye Flute Method 1,2 ve E.Kohler Op.33 Book 1 kitaplarının 7.sınıflarda en sık kullanılan metotlar olduğu, bir uzman tarafından Rubank Elementary Method for Flute, Rubank Intermediate Method for Flute, E.Kohler Op.33 Book 1 metodu, bir uzman tarafından Gariboldi 20 Studies Op.132 metodu, bir uzman tarafından Emil Prill metodu, bir uzman tarafından Trevor Wye Vol 3, Altes Methode Complete Vol 2, E.Kohler 20 Etud Op.93 Vol.2, G.Gariboldi “Etudes Mignonnes” Op.131, Emil Prill Etudes Op.11 Vol 2, E.Kohler Op.33 Vol 2 metotları tercih edilmiştir.

8.sınıflar için

U 1: E.Kohler Op.33 Book 1, E.Kohler Op.33 Book 2

U 2: E.Kohler Op. 33 Book 2, E.Kohler Op.33 Book 3, E.Kohler “Romantic Etudes”

U 3: E.Kohler Op.33 Book 1, E. Kohler Op.33 Book 2

U 4: E.Kohler Op.33 Book 1, E.Kohler Op.33 Book 2

U 5: Trevor Wye Vol 1, Vol 2, Vol 3, Vol 4, Vol 5, G.Gariboldi “Etude Complete des Gammes”, G.Gariboldi “ 20 Petites Etudes” Op.132, J.J.Andersen “ 24 Kleine Stücken” Op.33, J:Demeresemann “50 Etudes Melodiques” Op.4, E.Kohler Op.33 Vol 3

Uzman görüşlerine bakıldığında E.Kohler Op.33 Book 1, Book 2 ve Book 3 kitaplarının 8.sınıflarda en sık kullanılan metotlar olduğu, bir uzman tarafından E.Kohler “Romantic Etudes”, bir uzman tarafından Trevor Wye Vol 1, Vol 2, Vol 3, Vol 4, Vol 5, G.Gariboldi “Etude Complete des Gammes”, G.Gariboldi “ 20 Petites Etudes” Op.132, J.J.Andersen “ 24 Kleine Stücken” Op.33, J.Demeresemann “50 Etudes Melodiques” Op.4 metotları tercih edildiği görülmektedir.

5.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın ikinci alt probleminde uzmanlara göre teknik, teorik ve müzikal açıdan metotlar arasındaki ortak özelliklerin ne olduğu sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: Bütün kitaplar basamak basamak tekniği ilerletmektedir.

U 2: İlk sınıftan itibaren dil ve bağ çalışmaları, uzun ses üfleme çalışmaları mevcut.

U 3: Bütün kitaplarda sınıflarına uygun şekilde teknik ve teorik ilerleme mevcut.

U 4: Ses kalitesi ve teknikle başlayan metotlarda ilerledikçe müzikal gereksinimler de eklenmektedir.

U 5: Teorik: Nota ve ritimlerin doğru sıralaması

Teknik: Ton, nota ve ritimlerin benzer düzeyde benzer düzeyde sıralaması

Müzikal: Kolay seviyeden başlayıp zor seviyeye gitmesi

Uzman görüşlerine bakıldığında teknik, teorik ve müzikal açıdan metotlar arasındaki ortak özelliklerin hemen hemen hepsinde sınıflara uygun şekilde eş zamanlı ilerlediği,

uzun ses üfleme çalışmaları ile başlayıp, parmak senkronizasyonunu doğru şekilde gerçekleştirme üzerine yapılan çalışmalar ve bunun devamında da basit müzikal formlar ile öğrencinin çalgı öğrenme sürecini tamamlayıcı yönde ilerleyen etüt ve egzersizlerle devam ettiği görülmektedir.

5.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın üçüncü alt probleminde uzmanlara göre teknik, teorik ve müzikal açıdan metotlar arasındaki farklı özelliklerin ne olduğu sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: Altes metodu daha çok teknik anlamda desteklerken, Gariboldi metodu hem teknik hem müzikal anlamda desteklemektedir.

U 2: Hem Altes hem Rubank metotları teknik ve müzikal anlamda eş gidiyor ancak Rubank, parçaların arkasından ilgili majör gamlarını da öğretmektedir.

U 3: Metotlar arasında çok bir fark göremiyorum.

U 4: Metotlar genelde aynı yönde ilerliyor. Teknik açıdan büyük bir fark yok.

U 5: Zorluk dereceleri farklılaşıyor.

Uzman görüşlerine bakıldığında metotlar arasında çok büyük farklılıklar olmadığı, hepsinin basamak basamak ilerlediği ve zorluk derecelerinin yükseldiği görülmüş, bir uzman tarafından Altes metodunun teknik açıdan, Gariboldi metodunun ise hem teknik hem müzikal açıdan destekleyen kitaplar olduğu, bir uzman tarafından Altes ve Rubank metotlarının teknik ve müzikal açıdan eşzamanlı ilerlediği, ancak Rubank metodunun parça sonlarında gamlarla desteklendiği belirtilmiştir.

5.4. Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dördüncü alt probleminde uzmanlara göre ortaokul öğrencilerinin çalgı öğrenme süreçlerinde karşılaştıkları beş problemi sıralamaları sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: 1) Flütü tutmada zorluk

2) Ağızlık pozisyonunu doğru yerleştirmede zorluk

- 3) Kollarda düşüklük
- 4) Ses uzunluğunda sıkıntı
- 5) Nota ve vuruşları algılayamama

U 2: 1) Dudak pozisyonunda kayma

- 2) Sağ el başparmak pozisyonunda kayma
- 3) Diyaframı efektif bir şekilde kullanamama
- 4) Parmakların perdelerin çok üzerinde yukarıda durması
- 5) Çalarken gırtlığı sıkma

U 3: 1) Ağızlık pozisyonunu doğru yerleştirmeme

- 2) Parmakların tuşların uzağında fazla yukarıda kalması
- 3) Yeterli nefes almama
- 4) Boğazı sıkma
- 5) Diyaframı tutamama

U 4: 1) Dudak pozisyonunun yanlışlığı

- 2) Diyaframı yanlış kullanma
- 3) Boğazı rahat bırakamama
- 4) Parmakların fazla yukarıda kalması
- 5) Sağ el başparmağın doğru yerde olmaması

U 5: 1) Uzun ses çalışmalarında sıkılması

- 2) Vücudunu rahat bırakmaması
- 3) Nefes tekniğini (diyafram) daha uzun süre kullanmaması
- 4) Sağ ve sol el dengesizliğinden kaynaklanan pozisyon kayması
- 5) Çalarken parmakların perdelerden yukarıda olması

Uzman görüşlerine bakıldığında flütü taşıyamama ve bundan kaynaklı ağızlık pozisyonunun doğru yerde olmaması, diyaframın yeteri kadar etkili kullanılmaması, parmakların tuşeden uzakta konumlandırılması, çalışma esnasında nefes yolunu ve gırtlığı sıkı tutmak öğrencilerin çalgı öğrenme süreçlerinde en sık karşılaşılan beş problemdir. İki uzman tarafından sağ el başparmağın doğru yerleştirilmemesi, bir uzman tarafından uzun ses çalışma esnasında öğrencinin sıkılması da problemler arasında ifade edilmiştir.

5.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın beşinci alt probleminde uzmanlara göre ortaokul öğrencilerinin çalgı derslerinde en sık tekrarladıkları beş ögeyi sıralamaları istenmektedir. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: 1) Doğru yere nefes alma

2) Ritim

3) Hız terimleri

4) Parça içinde tempo değişikliği yapmamaları için uyarılar

5) Çaldıkları eserlerin dönemlerini araştırmaları

U 2: 1) Diyaframın doğru kullanılması

2) Nüanslar

3) Cümleme teknikleri

4) Çalınan eserlerin dönemsel özellikleri

5) Entonasyon

U 3: 1) Flütü doğru tutma

2) Doğru nefes alma

3) Dil ve bağları doğru kullanma

4) Entonasyon

5) Parçanın temposu

U 4: 1) Ton kalitesi

2) Dil-bağ ve parmak koordinasyonu

3) Tempolar

4) Cümle ifadeleri

5) Derse hazırlıklı gelme

U 5: 1) Doğru vücut dengesini sağlaması

2) Ağızını açarak diyafram nefesi alması

3) Yumuşak başlangıçlarla cümlelere başlaması

4) Cümle bitişlerinde pesleşmemesi

5) Entonasyon

Uzman görüşlerine bakıldığında doğru nefes alımı-diyafram kullanımı, dil-bağ kullanımı, entonasyon, ritim ve cümleme teknikleri uzmanların, ortaokul öğrencilerinin çalgı derslerinde en sık tekrarladıkları beş ögedir. İki uzman tarafından çaldıkları eserin dönem özellikleri, iki uzman tarafından flütün doğru tutulması ve vücudun dengede olması, bir uzman tarafından nüanslar, derslerde en sık tekrarladıkları ögeler arasında olduğu ifade edilmiştir.

5.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın altıncı alt probleminde uzmanlara göre ortaokul öğrencilerinin çalgı öğrenme sürecinde teorik, teknik, müzikal açıdan önemsedikleri noktaların neler olduğu sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: Teorik açıdan; tempolar ve dönemler

Teknik açıdan; parçanın pasajlarını bölerek metronomla sağlıklı bir tempoya getirme

Müzikal açıdan; dönemsel müzikleri her enstrümandan dinlemeleri

U 2: Teorik açıdan; çalınan eserin dönemsel özelliklerini vurgulama, armonik açıdan en yalın şekilde analizi, eserin formuyla ilgili bilgilendirme

Teknik açıdan; gamlarının minör ve majörlerinin türlü teknik ve versyonlarıyla çalışılması

Müzikal açıdan; çalınan eserin dönemine uygun cümleme teknikleri cümlelerin bütünlüğünü bozmamak için doğru yerde nefes alma, nüanslara uyma

U 3: Teorik açıdan; notalar ve ritimler

Teknik açıdan; kaliteli ton ve düzgün dil vuruşları

Müzikal açıdan; parçayı bir bütün olarak düşünebilme ve çalabilme

U 4: Teorik açıdan; nota, ritim ve nüanslar

Teknik açıdan; ton, entonasyon ve gamlar

Müzikal açıdan; kaliteli bir tonla ve doğru tempoda çalabilme

U 5: Teorik açıdan; çalınacak eserin tonu, bestecisi, eserin hangi döneme ait olduğu ve eserin formuyla ilgili bilgilendirme

Teknik açıdan; bedeni doğru kullanarak doğru duruş ve tutuş, nefes tekniğinin doğru kullanılması, uzun ses ve sonorite çalışmaları, yumuşak ve güçlü ses çıkarabilmesi, entonasyon

Müzikal açıdan; eserin hangi döneme ait olduğu ve eser hakkında bilgi verilmesi, doğru yerlerde nefes alma, öğrencinin mesleği ile ilgili bol bol müzik dinlemesi, öğrencinin çaldığı eser hakkında neler düşündüğünün ve hissettiğinin mutlaka sorulması, bestecinin yazmış olduğu tüm nüanslara uyulması

Uzman görüşlerine bakıldığında ortaokul öğrencilerinin çalgı öğrenme sürecinde teorik açıdan; çalınan parçaların nota, ritim ve nüansların doğru analiz edilmesi, çalınan parçanın dönemsel özellikleri,

Teknik açıdan; entonasyon, çalınan parçanın teknik pasajlarının doğru pozisyonla ve doğru nefes teknikleriyle çalımı ile bunları destekleyecek gam ve arpej çalışmaları,

Müzikal açıdan; çalınan eserin dönem özelliklerine uygun cümleme teknikleri ile teorik ve teknik bilgilerin müzikal platformda bütünleşmesi, önemli bulunan noktalar olarak ifade edilmektedir.

5.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın yedinci alt probleminde uzmanlara göre 5,6,7 ve 8.sınıfların çalgı öğrenme sürecinde teorik açıdan hangi bilgiler verildiği sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: 5.sınıf için: Nota, ritim ve nüans

6.sınıf için: Ritim ve nüans

7.sınıf için: Ritim ve nüans

8.sınıf için: Nüans

U 2: 5.sınıf için: Ritim, nota ve nüans bilgileri

6.sınıf için: Doğru yerde nefes alma, ritim, nota ve nüans bilgisi

7.sınıf için: Ritim, nüans, dönem ve form bilgisi

8.sınıf için: Cümleme, armoni ve dönem bilgisi

U 3: 5.sınıf için: Nota, ritim

6.sınıf için: Doğru nefes kullanımı, 3.oktav nota ve çalışmaları

7.sınıf için: Dört diyez ve dört bemolle ilgili teorik bilgiler

8.sınıf için: Parça içindeki form analizi

U 4: 5.sınıflar için: Nota, ritim ve flütün özellikleri

6.sınıflar için: 3.oktav ve nüanslar

7.sınıflar için: Parçalara bağlı olarak gelişen ritimlerin teorik analizi

8.sınıflar için: Daha komplike ritimler, nüansların derecelerinin arasındaki fark

U 5: 5.sınıflar için: Nota ve ritim bilgisi

6.sınıflar için: Ritim ve nüans bilgisi

7.sınıflar için: Ritim ve nüans bilgisi

8.sınıflar için: Nüans bilgisi

Uzman görüşlerine bakıldığında;

5.sınıflar için: Nota ve ritim bilgileri

6.sınıflar için: Nota, ritim ve nüans bilgileri

7.sınıflar için: Ritim ve nüans bilgileri

8.sınıflar için: Ritim, nüans, parça içinde armoni ve buna bağlı cümleme bilgileri ortaokul öğrencilerinin çalgı öğrenme sürecinde verilen teorik bilgiler olarak ifade edilmektedir.

Bir uzman tarafından 6.sınıfta doğru yerde nefes alma, bir uzman tarafından 6.sınıfta üçüncü oktav ile ilgili bilgiler, bir uzman tarafından 7.sınıfta flütün özellikleri, bir uzman tarafından 7.sınıfta dört diyez ve dört bemol ile ilgili teorik bilgiler, bir uzman tarafından 8.sınıfta nüansların derecelerinin arasındaki fark ile ilgili bilgilerin de ortaokul öğrencilerinin çalgı öğrenme sürecinde verilen teorik bilgiler arasında olduğu ifade edilmektedir.

5.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın sekizinci alt probleminde uzmanlara göre daha önce ortaokul devresi olarak toplu ders yapıp yapmadıkları, yaptıkları takdirde teorik açıdan avantajlarının ve dezavantajlarının neler olabileceğine ilişkin öngörülerini sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: Yapmadım ama süper olur.

U 2: Yapmadım ancak olumlu yönde ilerleyeceğini düşünüyorum.

U 3: Arada öğrenciler denk geldiğinde yaptım. Sınıflar arası farktan dolayı yararlı olmayabilir.

U 4: Her birinin ders saati farklı olduğu için yapmadım ama yapılırsa olumlu olabilir.

U 5: Yapmadım. Yapılması halinde olumlu olabileceğini düşünüyorum.

Uzman görüşlerine bakıldığında, bir uzman hariç teorik kısımları anlatmak üzere sadece ortaokul devresi olarak toplu ders yapılmadığı, yapıldığı takdirde; bir uzman tarafından sınıfları farklı olduğu için faydalı olmayabileceği ifade edilirken çoğunluk tarafından olumlu olabileceği öngörülmektedir. Bu da derslerin diğer öğrencilere açık yapılması halinde teorik açıdan öğrencilerin gelişebilecekleri ihtimalini ortaya çıkarmaktadır.

5.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın dokuzuncu alt probleminde uzmanlara göre 5,6,7 ve 8.sınıfların çalgı öğrenme sürecinde teknik açıdan hangi bilgiler verildiği sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: 5.sınıflar için: Tek dil ve gamlar

6.sınıflar için: Tek dil egzersizleri

7.sınıflar için: Çift dil ve ajilite

8.sınıflar için: Çift dil ve ajilite

U 2: 5.sınıflar için: Duruş, tutuş ve diyafram teknikleri

6.sınıflar için: Diyafram teknikleri ve “air stream” konusunda bilgilendirme

7.sınıflar için: Diyafram ve kasları kullanma konusunda teknikler ve doğru üfleme teknikleri

8.sınıflar için: Yoğun gam çalışmaları ve beraberinde uygulanan teknikler

U 3: 5.sınıflar için: Doğru tutuş, uzun ses üfleme ve tek dil çalışmaları

6.sınıflar için: Müfredatın gerektirdiği teknik çalışmalar

7.sınıflar için: Köhler ve Gariboldi etütlerin daha etkili çalışılması

8.sınıflar için: Çift dile geçiş, bütün gamların akışkan çalınması

U 4: 5.sınıflar için: Dudak pozisyonu ve kaliteli ton, basit ritimlerde tek dil çalışması

6.sınıflar için: Tek dil, ikinci oktavin daha sık kullanımı

7.sınıflar için: Tek dil çalışmalarının hızlanması, daha etkili gam çalışmaları, tonu daha büyük ve etkili kullanma

8.sınıflar için: Ton kullanımında ve oktavlar arası ses geçişlerinde daha çok kontrol sağlama ve gamlarda çift dil çalışması

U 5: 5.sınıflar için: Nefes, duruş-tutuş tekniği, uzun ses üfleme ve sonorite çalışması

6.sınıflar için: Nefes, duruş-tutuş tekniği, uzun ses üfleme ve sonorite çalışması, farklı ritimlerde gam çalışması

7.sınıflar için: Nefes, duruş-tutuş tekniği, uzun ses üfleme ve sonorite çalışması, farklı ritimlerde gam çalışması

8.sınıflar için: Nefes, duruş-tutuş tekniği, uzun ses üfleme ve sonorite çalışması, farklı ritimlerde gam çalışması

Uzman görüşlerine bakıldığında;

5.sınıflar için: Diyafram teknikleri, duruş-tutuş, dudak pozisyonu, tek dil ile yapılan gam ve diğer egzersizler ile kaliteli ton elde etmeye yönelik uzun ses üfleme çalışmaları

6.sınıflar için: 5.sınıf ile neredeyse aynı öğeler olan, diyafram teknikleri, duruş- tutuş, dudak pozisyonu tek dil

7.sınıflarda diyaframın daha etkili kullanımı, uzun ses üfleme, sonorite çalışması, tek dilde farklı ritmik çalışmalar ile gam çalışmalarına ek olarak bir uzman tarafından çift dil ve ajilite, bir uzman tarafından da Köhler ve Gariboldi metotlarının daha etkili çalışılması

8.sınıflarda diyaframın etkili kullanımı, uzun ses üfleme, sonorite, çift dilin gamlarda ve farklı ritmik yapılarda etkili kullanımı, oktavlar arası geçişler ve ajilite, çalgı öğrenme sürecinde teknik açıdan işlenen konular olarak ifade edilmektedir.

Sınıflar arasında teknik açıdan ortak noktaların duruş-tutuş(postür), diyaframın etkili kullanımına yönelik çalışmalar, uzun ses üfleme ve sonorite çalışmaları, 5,6.sınıflarda tek dil, 7,8.sınıflarda çift dil çalışmaları ve bunları gamlar üzerinde farklı ritimlerle çalışmalar olduğu görülmekte, bu çalışmaların ortaokul devresinin çalgı öğrenme sürecinde oldukça geniş yer kapladığı anlaşılmaktadır.

5.10. Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın onuncu alt probleminde uzmanlara göre öğrencileriyle derste birlikte ses üfleme çalışmaları yapıp yapmadıkları, öğrencilerin bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrencilerle birlikte ses üfleme çalışması yapmalarını uygun bulup bulmadıkları sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: Öğrencimle uzun ses üfleme çalışması yapmadım. Kendi bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrencilerle birlikte ses üfleme çalışması yapmalarının süper olacağını düşünüyorum. Bunu değerlendireceğim.

U 2: Öğrencilerimle bazen uzun ses üfleme çalışması yaparım. Kendi bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrencilerle birlikte ses üfleme çalışmasını uygun bulmuyorum, her öğrencinin kendini dinleyerek ve akort aletiyle çalışarak doğru entonasyonu ve ses kalitesini yakalaması gerektiğini düşünüyorum. İleriki yıllarda belki çalışılabilir.

U 3: Hayır öğrencilerimle uzun ses üfleme çalışması yapmıyorum. Kendi bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrencilerle birlikte ses üfleme çalışmasını da uygun bulmuyorum. Sınıflar arasındaki fark, sorun olabilir.

U 4: Evet, öğrencilerimle arada bir uzun ses üfleme çalışmaları yapıyorum. Kendi bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrencilerle birlikte ses üfleme çalışmaları yapmasını da kesinlikle olumlu buluyorum. Birbirlerinin eksikliklerini görerek, kendilerinde daha kontrollü çalışmalarına yönlendirebilir.

U 5: Evet, genellikle öğrencilerimle birlikte uzun ses üfleme çalışmaları yaparım. Kendi bireysel çalışma saatlerinde de diğer öğrencilerle birlikte ses üfleme çalışmaları yapmalarını uygun buluyorum.

Uzman görüşlerine bakıldığında beş uzmandan ikisinin öğrencilerle uzun ses üfleme çalışması yapmadığı, iki uzmanın arada bir, bir uzmanın da genellikle çalıştığı görülmektedir. Öğrencilerin bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrencilerle birlikte ses üfleme çalışmaları yapmaları iki uzman tarafından kendilerini dinlemek, akort aleti ile entonasyonu kontrol ederek ve sınıflar arasındaki farkın sorun çıkarabilme ihtimali gerekçesiyle uygun bulunmazken, üç uzman tarafından birbirlerinin eksikliklerini

görerek daha bilinçli çalışabileceği düşüncesiyle uygun bulunmakta, denemeye değer görülmektedir.

5.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın on birinci alt probleminde uzmanlara göre ortaokul devresinde kullandıkları metotlarda teknik açıdan ortak buldukları noktalar sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: Gam çalışmaları

U 2: Tonların öğretilme sıraları benzer, bu nedenle gamlar da benzer sıralamada öğretilmekte.

U 3: Gam sıralaması birbirine yakın

U 4: Parmak koordinasyonunu gittikçe daha zorlaştıran parçalar mevcut

U 5: Ton sıralaması, nota ve ritimlerin benzer düzeyde sıralaması

Uzman görüşlerine bakıldığında beş uzmandan dördünün ton sıralaması ve bu değişen tonlardaki gam çalışmaları, ortaokul devresinde kullandıkları metotların teknik açıdan ortak noktası olmaktadır. Gam çalışmaları flüt eğitiminin en başından, profesyonel çalışma hayatının sonuna kadar yapılan temel teknik öğelerden biridir ve eğitim kitaplarında aşama aşama ilerlemektedir. Bu aşamaların çerçevesi sınıflara göre çalgı müfredatlarında çizilmektedir ancak öğrencinin öğrenme ve çalışma temposuna göre de ilerleme hızı değişmektedir. Bulunduğu aşamanın dışında diğer aşamaları ve bu aşamalarda bulunan model öğrencileri izleyen gözlemciler, diğer aşamalara geçerken öğrenimlerini daha hızlı ve etkili ve bilinçli kılabilirler.

5.12. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın on ikinci alt probleminde uzmanlara göre öğrencilerin çalgı derslerinde birbirlerini izleyerek teknik açıdan gelişebileceklerini düşünüp düşünmedikleri ve nedenleri sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: Evet gelişebilirler. Çünkü ortak çalışmalarının birbirlerini dinleyip kendi hatalarını düzeltme ve etkilenme açısından çok olumlu olacağını düşünüyorum

U 2: Evet, ortak gam çalışmaları geliştirici olabiliyor. Öğrenciler kendilerindeki eksiklikleri fark edebiliyor.

U 3: Pek sanmıyorum nedeni ise; öğrenciler bazen birbirlerinden motive olabiliyorlar ancak aynı sınıfta olan iki flütçü arasında rekabet de yaşanabiliyor.

U 4: Kesinlikle evet, Kendi çalışmalarında fark edemedikleri hataları başka öğrencilerde fark etmeleri çok daha kolay oluyor. Bu da kendilerini düzeltmelerini sağlıyor. Rekabet olması da mümkün tabii.

U 5: Evet, çok faydalı buluyorum. Öğrencinin bir başka öğrenci ile çalıştığı zaman kendisinde gördüğü gelişimin ya da aksi durumlarda gelişemediği noktaları anlaması açısından çok önemli

Uzman görüşlerine bakıldığında beş uzmandan dördünün öğrencilerin çalgı derslerinde birbirlerini izleyerek teknik açıdan eksikliklerini başkalarını gözlemleyerek daha iyi giderebileceklerini, ortak gam çalışmalarının yararlı olabileceğini ve olumlu yönde gelişebileceklerini ifade ederken, bir uzman tarafından birbirlerinden motive olsalar da aynı sınıfta olan öğrenciler arasında rekabet olabilir gerekçesiyle faydalı olmayacağı yönünde görüş bildirilmektedir.

Tüm sınıflarda hedeflenen teknik konular; ton kalitesi, kaliteli artikülasyon ve gamların farklı ritimlerde doğru tempolar ile çalışılması olarak özetlenecek olursa, her sınıftaki öğrenciden kendi müfredatları çerçevesinde bu hedef davranışlar beklenmektedir. 5.sınıf öğrencisi 8.sınıf öğrencisiyle aynı ton kalitesini gösteremeyebilir ancak gözlemediği derslerde hedeflenen ton kalitesinin nasıl olduğunu hem öğretmenin açıklamalarıyla hem de model öğrencinin uygulamasıyla öğrenebilir. Model öğrencinin yanlış uygulaması öğretmen tarafından nerede hata yaptığı konusunda açıklanıp doğru yönde yönlendirilmesi ile doğru yöne dönüştürülebilir.

Gamlar üzerindeki dil, bağ çalışmaları ile flütte artikülasyonun kaliteli olması hedeflenmektedir. 5.sınıf öğrencisinden, 7-8.sınıflarda öğretilen çift dil çalışmalarına katılması beklenemez ancak dil çalışmalarındaki netlik ve bu çalışmalar esnasındaki doğru ritim uygulamaları motive edici olabilir, bireysel çalışmalarında örnek olabilir.

5.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın on üçüncü alt probleminde uzmanlara göre 5, 6, 7 ve 8.sınıflarda müzikal açıdan hangi konuları işledikleri sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: 5.sınıflar için: Bağlı çalma

6.sınıflar için: Nüanslar ifadeler ve cümle bütünlükleri

7.sınıflar için: Acelite ve cümle bütünlüğü

8.sınıflar için: Cümle bütünlüğü

U 2: 5.sınıflar için: Nüanslar

6.sınıflar için: Doğru yerde nefes alma

7.sınıflar için: Cümleme teknikleri

8.sınıflar için: Dönemsel özelliklerin ifade edilmesi

U 3: 5.sınıflar için: Nüanslar

6.sınıflar için: Cümleler arası daha akıcı nefes alma

7.sınıflar için: Daha bütün çalma

8.sınıflar için: Nüansların artık daha etkili kullanımı

U 4: 5.sınıflar için: Nüanslar

6.sınıflar için: Nüanslara dikkat etmesini isterim

7.sınıflar için: Daha anlamlı çalması için daha fazla hayal gücünü kullanmasını isterim

8.sınıflar için: Nüansların artık daha etkili kullanımı ile tonu birleştirmesi gerekliliği

U 5: 5.sınıflar için: Nefes, cümleme, müzik dinlemesi

6.sınıflar için: Nefes, cümleme, yumuşaklık, sonorite ve müzik dinlemesi

7.sınıflar için: Nefes, cümleme, yumuşaklık, sonorite ve müzik dinlemesi

8.sınıflar için: Nefes, cümleleme, yumuşaklık, sonorite ve müzik dinlemesi

Uzman görüşlerine bakıldığında;

5.sınıflar için: Uzmanlardan üçü nüansları, biri bağlı çalmayı bir diğeri ise nefes, cümleleme ve müzik dinlemesini müzikal açıdan işledikleri konular olduğunu belirtmektedir.

6.sınıflar için: Uzmanlardan ikisi nüansları, üçü nefes (doğru yerde ve akıcı şekilde nefes almanın) müzikal açıdan işledikleri konular olduğunu, bir uzmanın ise, nefese ek olarak cümleleme, yumuşaklık, sonorite ve müzik dinlemesinin de müzikal açıdan işledikleri konular arasında olduğunu belirtmektedir.

7.sınıflar için: Uzmanlardan biri ajilite ve cümle bütünlüğünü, biri cümleleme teknikleri, biri daha bütün çalma, biri daha anlamlı çalması için daha fazla hayal gücünü kullanmasını istediğini, bir diğeri ise nefes, cümleleme, yumuşaklık, sonorite ve müzik dinlemesinin müzikal açıdan işledikleri konular olduğunu belirtmektedir.

8.sınıflar için: Uzmanlardan biri cümle bütünlüğü, biri dönemsel özelliklerin ifade edilmesi, ikisi nüansların daha etkili kullanımı, bir diğeri ise nefes, cümleleme, yumuşaklık, sonorite ve müzik dinlemesinin müzikal açıdan işlenen konular olduğunu belirtirken, bir uzman nüansların daha etkili kullanımını öğrencinin tonu ile birleştirmesi gerektiğini düşünmektedir.

Bu bulgular ışığında uzmanların müzikal açıdan işledikleri konular genel olarak nüanslar, nefes ve cümle bütünlüğü üzerine yoğunluktadır. Bu da bu konular üzerinde daha fazla durulduğunu ve yapılabilecek spesifik çalışmalarla daha etkili çözümler aranabileceğini göstermektedir.

5.14. On Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın on dördüncü alt probleminde uzmanlara göre müzikal cümlelerin flüt ile ifadesini hangi sınıftan itibaren başlamasını destekledikleri sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: 6.sınıf itibaren

U 2: Öğrencinin gelişimine bağlı olarak 6 ve 7.sınıfta

U 3: Metotlarda nasıl ilerleniyorsa

U 4: 5.sınıftan itibaren duygular flütle ifade edilebilir

U 5: 5.sınıfın 2.döneminden itibaren

Uzman görüşlerine bakıldığında iki kişi 5. sınıftan itibaren, iki kişi 6. sınıftan itibaren ve bir kişi metotlarda nasıl ilerleniyorsa ona göre müzikal cümlelerin flüt ile ifadesini desteklediklerini belirtmektedirler ancak 5. sınıftan itibaren destekleyen uzmanlardan biri 5.sınıfın 2.döneminden itibaren diye belirtirken, 6.sınıftan itibaren destekleyen uzmanlardan biri öğrencinin gelişimine göre 6 ve 7.sınıflar olarak belirtmektedir.

Kullanılan metotların çoğunluğu ortak olmakla beraber öğretmenlerin müzikal cümlelerin ifadesini sadece metotlara göre değil öğrencide gördükleri diğer yeterliliklere göre de destekledikleri anlaşılmaktadır.

5.15. On Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın on beşinci alt probleminde uzmanlara göre kullandıkları metotlarda müzikal cümlelerin hangi sınıftan itibaren başladığı sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: 6.sınıftan itibaren

U 2: 5.sınıftan itibaren

U 3: 6.sınıftan itibaren

U 4: 5.sınıftan itibaren

U 5: 5.sınıftan itibaren

Uzman görüşlerine bakıldığında kullandıkları metotlarda müzikal cümlelerin 5.sınıfta başladığını belirten üç kişi, 6.sınıftan itibaren başladığını belirten iki kişi bulunmaktadır.

Bu bulgular ışığında on dördüncü ve on beşinci alt probleme ilişkin bulgular aynı sonuca ulaşmaktadır.

5.16. On Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın on altıncı alt probleminde uzmanlara göre kullandıkları metotlarda müzikal açıdan ortak buldukları noktaların neler olduğu sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: Nüanslar ve nefes yerleri

U 2: Nüanslar benzer sıralamayla öğretilmekte

U 3: Nüanslar

U 4: Nüanslar ve cümle yapıları (formları)

U 5: Kolay seviyeden başlayıp zor seviyeye gitmesi

Uzman görüşlerine bakıldığında dört kişinin nüansları, bir kişinin ise kolay seviyeden başlayıp zor seviyeye doğru ilerlemesini, kullandıkları metotlarda müzikal açıdan ortak buldukları noktalar olarak belirtmektedir. Nüansların ortak nokta olduğunu belirten uzmanlardan biri nefes yerlerini bir diğeri de cümle yapılarını eklemektedir.

Bu da bize metotlar ve sınıflar farklı olsa da müzikal açıdan ortak buldukları en önemli noktanın nüans olduğunu göstermektedir.

5.17. On Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın on yedinci alt probleminde uzmanlara göre öğrencilerin birbirlerinin çalgı dersini izleyerek müzikal açıdan gelişebileceklerini düşünüp düşünmediklerini ve nedenleri sorulmaktadır. Uzmanların soruya ilişkin verdikleri cevaplar aşağıdaki gibidir.

U 1: Evet düşünüyorum, muhteşem olur

U 2: Evet daha kalıcı olacağını düşünüyorum

U 3: Evet müzikal açıdan birbirlerini dinlemeleri iyi olabilir ancak farklı parçaları çaldıkları için daha hızlı bir öğrenme olacağını düşünmüyorum

U 4: Evet kesinlikle yaşlılarını dinlemeleri çok etkili olacaktır. Olumlu yönde ilerlenebileceğini düşünüyorum.

U 5: Evet kesinlikle

Uzman görüşlerine bakıldığında beş uzmandan dördünün öğrencilerin birbirlerinin çalgı derslerini izleyerek müzikal açıdan gelişebileceklerini, bunun daha kalıcı bir öğrenme olabileceğini, bir uzman tarafından ise müzikal açıdan birbirlerini dinlemelerinin iyi olabileceği gibi farklı sınıflarda farklı parçalar çalıştıkları için öğrenmenin hızının değişmeyeceği şeklinde ifade edilmektedir.

Kullanılan metotlardaki müzikal konular incelendiği zaman, hedeflenen davranışların, ortaokul devresinin tüm sınıflarında aynı olduğu görülmekte ancak öğrencinin sınıf farkına göre hedeflenen davranışın uygulanma derecesi değişmektedir. Yani 5. sınıfta hedeflenen müzikal ifade ile 8.sınıfta hedeflenen müzikal ifade aynı olsa da metotların teknik ve teorik ilerlemesine paralel öğrenciden beklenen geri dönüş de ona göre farklıdır. Nüanslar 5.sınıfta da 8.sınıfta da aynıdır. Ancak nüansların ifadesi, öğrencinin teknik açıdan hazırbulunuşluğu ile de doğru orantılı olduğu için ifadeler arası derece farklı olabilir. Aynı şekilde 8.sınıftaki öğrenciden beklenen müzikal cümleler 5.sınıftaki öğrenciden beklenemez ancak bir müzik cümlesinin nasıl ifade edileceği görsel ve işitsel örneklerle pekiştirilebilir, öğrenim bununla daha kalıcı olabilir ve öğrenciler farklı sınıflarda olsalar dahi müzikal ifade biçimleri birbirlerinden etkilenebilir. Öğrenciler, bol bol kendi çalgılarına ait müzikleri dinlemeleri şeklinde yönlendirilirken, hedeflenen davranış onların müzikal ifadelerinden yararlanmalarını sağlamaktır. Gözlemlenen dersler sayesinde bu hedef, öğretmenin model öğrenciye gerekçeleriyle açıklaması olmayan yerleri düzeltmesi ve nasıl yapılacağını anlatması esnasında, gözlemcinin öğrenme esnasında çok daha açık ve yapıcı bilgiler ile çalışmalarını sürdürmesi mümkün olabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde yapılan çalışmadan elde edilen sonuçlar ve sonuçlara yönelik çözüm önerileri yer almaktadır.

Birinci alt problemde çıkan sonuca göre farklı uzmanlar olsa da ortaokul devresinde kullanılan metotların çoğu, ortak tercihtir. Tercih edilen metotlar ortaokul devresinde tek bir sınıfta kullanılarak sınırlandırılmamış, öğrencinin öğrenme hızı ve çalışma temposuna göre farklı sınıflarda da kullanılmıştır. İkinci ve üçüncü alt problemlerde, kullanılan bu metotların ortak ve farklı özellikleri sorulmuş, alınan yanıtlara göre uzmanlar; metotların ortak özelliklerini teorik, teknik ve müzikal açıdan değerlendirerek her kitabın yoğunlukla birbirine paralel öğretim yöntemleriyle gittiğini, metotlar arasında zorluk dereceleri dışında bir fark görmediklerini belirtmişlerdir. Bu sonuçlar ışığında öğrenciler sınıf ayrımı gözetmeksizin birbirlerinin dersini izleyerek teorik, teknik ve müzikal açıdan öğrendiklerini pekiştirebilir, bilmediklerini ise kendi öğrenimlerine ön hazırlık şeklinde değerlendirebilir. Böylelikle öğretmen, ön hazırlığı olan öğrencide öğrenimi hızlandırabilir ve daha kaliteli çalışmalar yapabilir. Öğrenciler her ders birbirlerini gözlemleyebilecekleri gibi, öğretmenin belirli periyodlarla (haftalık, aylık) düzenleyebileceği toplu dersler ile de gözlemlerini ve buna bağlı olarak sosyal öğrenimi gerçekleştirebilir.

Dördüncü alt problemde uzmanların ortaokul devresinde en sık karşılaştıkları beş problemin neler olduğu toparlandığında; Ağzılık (ambişür-embouchure) pozisyonu, flütü tutuş-duruş (postür) pozisyonu, diyafram kullanımı, parmak pozisyonu ve gırtlığın sıkılarak hava yolunun tıkanması şeklinde olmuştur. Bu sonuçlara göre yapılabilecek toplu derslerle modeli gözlemleyen öğrenciler, yaşlılarının hatalı ve düzeltilmiş bilgilerini izleyerek görsel örneklerle kendi bireysel çalışmalarını daha bilinçli şekilde yönetebilirler.

Beşinci alt problemde uzmanlara derslerde en sık tekrarladıkları beş konu sorulmuş, alınan cevaplar dördüncü alt problemin sonuçlarına ek olarak ton kalitesi, nüanslar, tempolar ve cümleme teknikleri olarak belirtilmiştir. Ortaokul devresi öğrencilerine 5.sınıftan itibaren nüanslar, tempolar ve cümleme teknikleri kullandıkları metotlar ile başlar, 8.sınıfa kadar da devam eder. Nüanslar ve tempolar çalgı dersinde eserlerde

öğrenilir ve uygulanır ancak solfej derslerinde bütün nüans ve tempo terimleri 5.sınıftan itibaren öğretilir. Peki bu terimler 5.sınıfta öğrenilirken neden 8.sınıfta da tekrarlanma gereği duyulur? Öğrenim sağlıklı bir şekilde gerçekleşmediği zaman öğrenci bilgiyle her karşılaşmasında yabancı bir bilgiyle karşılaşmış gibi davranır ve öğrenme aşamalarını tekrar eder. Bu tekrarların dört yıla yayılarak zaman kaybedilmesindenense, öğrenimin daha kısa sürede gerçekleşerek kalan zamanlarda daha profesyonel icra edilmesine yönelik çalışmalar yapılabilir. Kullanılan metotlar incelendiği zaman cümleme tekniklerinin 5.sınıftan itibaren başladığı görülmektedir. Her sınıftan beklenen müzik ifadesinin seviyesi farklıdır ancak öğrencilerin profesyonel kayıtları izlemelerinin dışında, kendi yaşlıları veya yakın yaş gruplarını izlemesi öğrenimlerinde daha etkili olabilir. Öğrencinin bir defada profesyonel hedefe ulaşması zor iken, üst sınıflardaki örneklere ulaşması daha ikna edici olabilir. Farklı sınıflarda dersleri gözlemlemek bir üst seviyenin nasıl olması gerektiğine dair fikirler verebileceği gibi, alt sınıfları izleyerek eksiklerin nasıl tamamlanabileceği de gözlemlenebilir.

Altıncı alt problemde uzmanlardan, ortaokul öğrencilerinin çalgı öğrenme sürecinde teorik, teknik ve müzikal açıdan önemsedikleri noktalar sorulmuş cevaplar;

Teorik açıdan; tempolar, dönemler ve besteciler

Teknik açıdan; kaliteli ton, entonasyon, gam, ritmik yapılar ve eser içinde geçen teknik pasajlar

Müzikal açıdan; teorik ve teknik gerekliliklerin flütle ifadesine ek olarak doğru cümleler ile ifade edilmesi yönünde olmuştur.

Beşinci alt problemde de açıklandığı üzere teorik bilgilerin büyük çoğunluğu solfej derslerinde ve ilk sınıftan itibaren verilmektedir. Öğrencinin her karşılaştığı eserde yeniden öğretmenden gelecek hazır bilgiyle vakit kaybedilmesindenense, öğrendiği teorik bilgileri diğer dersleri izleyerek pekiştirmesi daha yararlı olabilir. Buna ek olarak 5.sınıftaki öğrencinin müfredatı gereği bestecilerin flüt eserlerini ezbere bilmesinin faydası olmayacağı gibi, üst sınıfların derslerinde o bestecilerin eserlerini dinleyerek kendi repertuar bilgisine çok daha etkili şekilde katkıda bulunabilir.

Teknik açıdan incelendiğinde dördüncü ve beşinci alt problemlerin önerileri uygulanması halinde, öğrencinin kendi dersi dışında model öğrenciyi gözlemleyerek öğrenmesi bu soruna çözüm olabilir.

Müzikal açıdan incelendiğinde bestecilerin bağlı buldukları dönemlere ait müzikal ifade özellikleri model öğrencinin çalacağı eserler üzerinden verilen bilgilerle gözlemci üzerinde hem bir kulak aşinalığı yaratabilir hem de model öğrenciye aktarılan bilgiler gözlemciler tarafından paylaşılabilir.

Belirli periyodlarla yapılabilecek toplu derslerde öğrencilerin öğrenmede en çok zorlandıkları bilgiler (en sık tekrar eden sorunlardan dolayı yapılan tekrarlar kastedilmiştir) incelenerek sorunlara daha kısa ve etkili çözümler yapılandırılabilir.

Yedinci alt problemde uzmanlara 5,6,7 ve 8.sınıfların çalgı öğrenme sürecinde teorik açıdan hangi bilgiler verildiği, sekizinci alt problemde de sınıf farkı gözetmeksizin toplu dersler yapıp yapmadıkları ile yaptıkları takdirde avantajları ve dezavantajları sorulmuştur. Alınan cevaplarda teorik açıdan verilen bilgiler sınıflara göre kategorilendirilmiş olup kategoriler arasındaki ortak noktalar ritim, nota bilgisi, nüans, dönemsel özellikler ve metotlarda ilerledikçe daha komplike ritimler olarak görülmektedir. Uzmanların çoğunluğu toplu ders yapmadıklarını ancak yapmaları halinde olumlu sonuç alabileceklerini düşünmektedir. Bu görüşler ışığında yapılabilecek toplu teorik dersler ile öğrencilerin öğrenimi hızlandırılabilir, müfredata eklenebilecek dersler ile uygulamalı şekilde öğretilir. Solfej derslerinde bu bilgiler öğretilse de, ortaokul öğrencilerinin bu bilgileri enstrüman dersinde uygulamadıkları, üstelik her sınıfta aynı bilgilerin sürekli tekrar edildiği uzman görüşlerinden anlaşılmaktadır. Büyük bir zaman kaybına yol açan bu durum, birebir yapılan derslerin diğer öğrencilerin de izlenimine açık yapılarak zamandan tasarruf edilebilir.

Dokuzuncu alt problemde uzmanlara 5, 6, 7 ve 8.sınıfların çalgı öğrenme sürecinde teknik açıdan hangi bilgiler verildiği sorulmuş, alınan cevaplar sınıflara göre ayrılrsa da cevapların çoğunluğu; diyaframın etkili kullanımı, duruş-tutuş pozisyonu, tek dil ve gamlar şeklinde olmuştur. Burada en çok dikkat çeken durum ise; 5.sınıfta da 8.sınıfta da verilen teknik bilgilerin çoğunluğunun aynı olmasıdır. Metotlarda ilerledikçe öğrenilen yeni teknik bilgilerin dışında, dört yıl boyunca tekrar edilen ortak teknik bilgiler mevcuttur. Dört yıl boyunca yapılan bu tekrarlar, öğrencilerin dikkatini çekecek başka çalışmalar ile daha yapıcı çözümler ile etkili hale getirilebilir.

Öğrencilerin bireysel çalışma zamanlarında en çok zorlandıkları noktaları not almaları istenebilir ve bu notlardaki ortak sorunlara yönelik yeni çalışma yöntemleri aranabilir. Diyafram çalışmasını öğrenci tek başına bir kontrol mekanizması olmadığından her zaman doğru yapamayabilir ancak yapılabilecek toplu nefes egzersizleriyle hem kendilerini hem de karşılarındaki öğrenciyi gözlemleyebilirler. Yapılabilecek toplu çalışmalarla öğrencinin motivasyonu ve ilgisi artırılabilir. Öğrenci, bireysel çalışma saatlerinde flüt çalışmalarından önce yapması gereken nefes egzersizlerini daha kısa tutarken, toplu çalışmalarla daha etkili ve uzun çalışabilir. Öğrenciler arasında gerçekleştirilecek rekabet ortamı, öğretmen gözetiminde takım ruhu ile daha yapıcı çalışmalara yönlendirilebilir.

Onuncu alt problemde uzmanlara öğrencileriyle derste birlikte ses üfleme çalışmaları yapıp yapmadıkları, öğrencilerin bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrencilerle birlikte ses üfleme çalışması yapmalarını uygun bulup bulmadıkları sorulmuş, cevaplarda uzmanlar, yarı yarıya ve bazen derste birlikte ses üflediklerini ifade etmektedir. Bireysel zamanlarında öğrencilerin kendi aralarındaki ses üfleme çalışmalarını ise genel olarak olumlu bulmaktadırlar. Olumlu bulmayan grup ise öğrencilerin arasındaki sınıf farkının zarar verebileceğini düşünmektedir.

Konservatuvar ortaokul devresi çalgı dersleri haftada iki defa bir ders saati şeklindedir ve bir ders saati içerisinde yapılabilecek uygulamalar ders saati ile sınırlıdır. Öğrenciye verilen ödevlerin kontrolü ve yeni çalışmaların yapılması sınırlı zamanı doldurmaktadır. Öğrencilerin hem öğrencilikte alacakları orkestra derslerinde hem de profesyonel orkestra çalışma hayatlarında en önemli şey entonasyondur. Öğrencinin sesi doğru elde etmesine ek olarak, yanında birlikte çalıştığı meslektaşıyla da entonasyonunun tutması gerekmektedir. Öğrenci bireysel olarak akort aleti ile kendi entonasyonunu çalışabilir, ancak orkestrada yan yana çalışacağı insanla nasıl aynı uyumu gösterebileceğinin de pratiğini yapması gerekmektedir. Orkestra salonunun ısı enstrümanların ısılarını ve entonasyonunu değiştirebilir. Tek başına doğru entonasyon içinde olmak hem orkestra içinde uyumsuzluğu hem de grup sololarındaki uyumsuzluğu tetikleyebilir. Dolayısı ile yapılması gereken grup entonasyonuna uymak ve meslektaş ile aynı frekansa gelmektir. Bunun anlamı yanlış entonasyona uymak değil, konser sırasında yapılması gereken optimum seviyeyi yakalamaktır. Bu beceriyi ise öğrenci birlikte ses üfleme çalışmaları ile yakalayabilir. Başlangıçta öğretmen ile yapılabilecek uzun ses üfleme çalışmalarına, ilerleyen

zamanlarda ders saatinin sınırlı olması sebebi ile diğer öğrenciler ile birlikte yapılması halinde hem grup çalışmalarının temeli atılabilir hem de entonasyon çalışmalarının verimliliği artırılabilir.

Araştırmanın on birinci alt probleminde uzmanlara göre ortaokul devresinde kullandıkları metotlarda teknik açıdan ortak buldukları noktalar sorulmuş, alınan cevapların yoğunluğu gam çalışmaları üzerine olmuştur. Gam çalışmaları ve gamların öğretilme sıralaması hemen hemen bütün teknik kitaplarda aynı ilerlemektedir. Gam çalışmaları farklı ritmik ve dil çalışmalarıyla temel flüt eğitiminin en çok yer kaplayan kısmıdır. Daha ilk dersten itibaren dil çalışmaları başlar, notalar öğrenildikçe gam çalışmaları da başlar. Öğrencinin ilerleme hızına ve müfredata göre de gam çalışmalarının üzerine her derste yeni bilgiler eklenir (farklı dil-bağ kombinasyonları). 5. Sınıf öğrencisi de 8. Sınıf öğrencisi de gam ve buna bağlı olarak farklı dil çalışmalarını derste öğrenir ve uygulamaya çalışır. Yapılan hatalar öğrenciden öğrenciye farklılık gösterse de hedef her zaman aynıdır: Dinamik, metronom ile senkronize bir ritimde ve kaliteli bir ton ile çalabilmek. Öğretmen hedef davranışı kendi çalması ile örneklendirebilir ancak bu örneklendirmeyi ders dışı diğer öğrencilerin de izlemesi öğrencinin daha çok örneklendirmeye karşılaşmasını dolayısı ile bilgisini pekiştirmesini sağlar. Öğrenimini eksik gerçekleştiren ya da verilen bilgiyi tam olarak anlayamayan öğrenciye ise haftada iki kere birer saat yapılan çalgı derslerinin dışında öğrenme fırsatı yaratır. Öğrencinin daha fazla doğru örnek ile karşılaşması öğrenimini hızlandırabilir.

Araştırmanın on ikinci alt probleminde uzmanlara göre öğrencilerin çalgı derslerinde birbirlerini izleyerek teknik açıdan gelişebileceklerini düşünüp düşünmedikleri ve nedenleri sorulmuş, alınan cevapların yoğunluğu birbirlerini izleyerek öğrenimlerini de kendi hatalarını da düzeltmeleri açısından da olumlu olacağı yönündedir. Bir cevapta ise sınıf farklılıklarının rekabet yaratacağı ve bunun faydalı olmayacağı yönünde olmuştur. Rekabet yoğunlukla farklı sınıflardan çok, aynı sınıfta olmaları halinde gerçekleşebilen bir durumdur ve bir öğretmenin aynı sınıftan iki öğrencisi olması, konservatuvarlarda aynı branşta genellikle birden fazla öğretmen olmasından kaynaklı, daha az rastlanan bir durumdur. Rekabet olması durumunda öğrenciler grup çalışmalarına yönlendirilerek takım ruhuyla çok daha yapıcı işlere yönlendirilebilirler. Teknik açıdan kitaplarda bu kadar ortak nokta varken, öğrencilerin çalışma hızına göre müfredatın esnetilmesi mümkünken, sınıfta tek bir başarılı

öğrencinin bile diğer ortaokul öğrencilerini olumlu etkilemesi, grup çalışmalarına önderlik ederek kendinden küçük veya büyük sınıfları motive etmesi mümkün olabilir. Öğrencilerin hedefleri iyi birer müzisyen olmak, motivasyonları güzel konserler verebilmektir ve bütün bunların hazırlık aşamasının daha yapıcı, etkili ve keyifli geçmesinin önünü açabilmek adına yapılabilecek grup çalışmaları öğrencileri en başta hedeflenen iyi müzisyen olmaya götürebilir.

Araştırmanın on üçüncü alt probleminde uzmanlara göre 5, 6, 7 ve 8.sınıflarda müzikal açıdan hangi konuları işledikleri sorulmuş, alınan cevapların çoğunluğu nüanslar, cümle bütünlüğü, çalınan eserin dönemine uygun müzikal ifadeler ve teknik yeterliliğin (sonorite, dil, ajilite, cümleye uygun nefes kullanımı) eser içinde bütünleştirilmesi şeklinde olmuştur. Nüans, bir terim olarak teorik bilgiler sınıfına girse de uygulamada hem teknik hem müzikal sınıflarına girmektedir. Flütün üflemeli bir çalgı olması sebebiyle, nüans yapabilmek için kuvvetli bir teknik çalışma gerekmektedir. Bu tekniğin sağlanmasının ardından çalınan eserlerin cümle yapılarında nüanslar ifade edilir. Buna göre nüans, müzikte çok önemli olduğu gibi, teorik, teknik ve müzikal olarak ayırdığımız bütün grupların içine girmektedir. Aynı şekilde diğer teknik yeterliliklerin sağlanması halinde gösterilebilecek olan müzikal ifadeler de daha önceki alt problemlerde de belirtildiği gibi, gözleme açık yapılabilecek derslerle, öğrencilerin dikkatleri çekilerek öğrenimlerinin daha etkili olması sağlanabilir. Bütün bunların birleşmesi ise cümle bütünlüğünü gerçekleştirir. Teknik çalışmalarını tamamlayan öğrenci bütün bilgileri birleştirmeyi, gözlemleyerek gerçekleştirir. Öğrencilerle ders saatlerinde ya da ders dışı çalışma saatlerinde düzenlenebilecek organizasyonlarla konser etkinliği izlenebilir ve öğrencilerinin yorumları takip edilebilir. İnternet kullanımına çok kolay eriştiğimiz bu çağda çeşitli video siteleri ile dünyanın dört bir yanından öğrenciler, yarışmalar ve alanında başarılı müzisyenler izletilerek dikkatlerini çeken noktalar ve dikkat edilmesi istenen noktalar tartışılabilir. Sık sık tekrarlanan “bol bol müzik dinlemelisin” cümlesi ise buradan gelmektedir. Öğrenci, bunları gerçekleştirmiş bir örneğe ihtiyaç duyar.

Araştırmanın on dördüncü alt probleminde uzmanlara göre müzikal cümlelerin flüt ile ifadesinin hangi sınıftan itibaren başlamasını destekledikleri sorulmuş, cevaplar ise 5,6,7 ve metotların yönlendirmesine göre ilerleneceği şeklinde her uzmanda farklı olmuştur. Ancak metotlar incelendiğinde çalışma egzersizlerinin bile genel olarak A-B-A şeklinde bir form içerisinde yazıldığı ve öğrencinin kulağına da yerleşmesi

açısından belirli tonların daha sık kullanıldığı görülmektedir. Öğrenciye 5.sınıftan itibaren müzik cümlesi anlatılarak hem müzikal anlayışı başlatılır, hem de o müzikal ifadenin gerektirdiği nefes ile öğrencinin öğrenmesi gereken teknik gereklilik açıklanır. On ikinci alt problemin önerilerinde de belirtildiği gibi bir öğretmende aynı sınıfta iki öğrencinin olmasına, aynı branşta birden fazla öğretmen olmasından dolayı çok sık rastlanmaz ancak, bunun olduğu durumlarda aynı yaştaki öğrencilerin daha etkili öğrenmesi adına birbirlerini gözlemlemeleri harika bir fırsat olabilir. Gelen her öğrenci aynı hazırbulunuşluğa sahip olmadığından, daha zayıf öğrencinin daha fazla örnek ile yaşatlarını yakalaması kolaylaşabilir. Üst sınıfların kendi müzikal cümlelerinin altında yatan temeli (ton, form), daha küçük sınıfları gözlemleyerek vizyonları geliştirilebilir. Çünkü kendi çalıştıkları eserler de aslında daha önceki çalışmalarının daha geliştirilmiş ve varyante edilmiş halleridir.

Araştırmanın on beşinci alt probleminde uzmanlara göre kullandıkları metotlarda müzikal cümlelerin hangi sınıftan itibaren başladığı sorulmuş, alınan cevapların çoğunluğu 5.sınıf şeklinde olmuştur. Bu sorunun cevabına yönelik çözüm önerileri on dördüncü alt problemde belirtildiği gibidir. Buna ek olarak metotların daha etkili çözümler üzerine incelenmesi, öğrencinin eksikliklerini farklı metotlar ya da öğretmenin belirleyeceği egzersizler üzerine yapılması öğrenimi daha efektif yapabilir.

Araştırmanın on altıncı alt probleminde uzmanlara göre kullandıkları metotlarda müzikal açıdan ortak buldukları noktaların neler olduğu sorulmuş, en sık verilen cevap nüans olmuştur. Aynı zamanda öğretmenlerin derslerinde en çok tekrarladıkları konular arasında da yer alan nüanslar on üçüncü alt problemin çözümüne yönelik önerilerde de belirtildiği gibi güçlü bir teknik altyapı gerektirir. Bunun içinde uzun ses üfleme ve nefes egzersizleri de dahildir. Öğretmenlerin bu kadar dikkatini çeken bu konu, öğrenciler üzerinde daha spesifik çalışmalar yapılarak geliştirilebilir. Nüanslar, molto pianissimo ile molto fortissimo arasında yer alan geniş bir renk skalasıdır. Bu renkler ancak doğru bir nefes kullanımı, bu nefesi doğru dil ile başlatarak ve diyafram ile dudaklar arasında geçen hava taziğini nüansa en uygun şekilde üfleyerek gerçekleştirilir. Bu çalışmanın temeli ise uzun ses üfleme dayanır. Akort aleti ile yapılan çalışmalara ek olarak, yapılabilecek grup çalışmaları ile öğretmenin moderatörlüğünde egzersizler yapılabilir. Burada grup çalışmasının yapılma amacı, hata yapılan noktalarda öğrenciyi rencide etmeden çözüme yönelik

etkili kelimeler kullanmak, gerekli tekniği hata üzerinden düzelterek örneklendirmek ve diğer öğrencilerin bu çalışmalara aktif olarak katılımını sağlamaktır.

Araştırmanın on yedinci alt probleminde uzmanlara göre öğrencilerin birbirlerinin çalgı dersini izleyerek müzikal açıdan gelişebileceklerini düşünüp düşünmediklerini ve nedenleri sorulmuş, dört uzmandan olumlu ve yararlı olabileceğine dair cevap alınmış, bir uzman ise sınıfların farklı olmasından kaynaklı daha hızlı bir öğrenme olmayacağını belirtmiştir.

Sınıfların farklılığı model öğrencinin ilerleme hızına etki etmezken, dersi gözlemleyen öğrenciyi de geriye götürme olasılığı yaratmaz. Bununla birlikte daha önceki alt problemlerin bulgularında gözlemlenen ortak noktaların çoğunluğu, gözlemleyen öğrenciye kendini geliştirme fırsatı verebilir. Öğrencilerin okula alınma yöntemi, dinledikleri melodi ve ritimleri tekrar etmelerine yönelik yapılan bir sınav şeklindedir. Öğrencinin okula alındıktan sonra eğitim hayatında da dinlediğine, teorik ve teknik bilgiler ekleyerek tekrar etmesi üzerine hedeflenmektedir. Bunu gerçekleştirebileceği en güzel yer ise kendine yakın yaş gruplarındaki öğrencileri doğruları ve hataları ile gözlemleyerek, kendi çalışmalarını yapmasıdır. Öğrenci diğer öğrencilerin derslerini gözlemleyerek bütün aşamaları izleyebilir, çalışmalarını daha bilinçli bir yönde yapabilir. Öğrencilerin bilinçli yaklaşımları, hatalardan ders çıkarmaları ve doğruları pekiştirmeleri öğretmenin en büyük hedefi iken, bunu okul içindeki sınırlı sürede bile gerçekleştirme fırsatı bulunmaktadır.

Öğrenciler aynı sınıfta okumadıklarından, çalgı dersine de birebir girdikleri için, ders dışı flüt çalışmalarını da yalnız gerçekleştirmektedir. Toplu derslerle ortak sorunlara çözüm arama, öğrencileri sınıf ayrımı yapmaksızın ortak çalışmalara ve birlikte çalışmaya da teşvik edebilmektedir. Öğrenciler solo çalışmalarında uzun ses üflerken öğretmenin beklediği konsantrasyonu ve verimli entonasyon çalışmasını yapamayabilirler. Diğer sınıflarla yapacakları uzun ses üfleme çalışmaları ile hem birlikte çalışmayı öğrenecek, hem de birbirlerinin eksikliklerini gidererek ortak paydada buluşabileceklerdir. Sınıf olarak daha büyük öğrenciler küçük öğrencilere ilham ve çalışma kaynağı olurken, bu çalışmalar büyük öğrencileri lise eğitiminde alacakları oda müziği, orkestra gibi toplu çalışma derslerine de hazırlayabilir. Bu yüzden ortaokulda verilen çalgı eğitimi ve bu eğitimde öğrenciye sağlanacak vizyon, öğrencinin geri kalan öğrencilik sürecine ve profesyonel sanat hayatına ışık tutar.

Konservatuvar eğitimi ülkemizde 12 yıl olabilir ancak müzikte öğrenme, bu işi icra ettikçe devam edecek sonu olmayan bir deryadır. Flüt bölümünden mezun olan öğrenciler gerek solistlik kariyerlerinde gerek orkestra kariyerlerinde meslektaşlarıyla birlikte çalışacak, çalışırken yan yana çalıştıkları meslektaşlarından öğrenmeye devam edeceklerdir. Bu öğrenme ise tam da bu çalışmada anlatılmak istendiği üzere sosyal öğrenme şeklinde olacaktır. Meslektaşlarıyla kuracakları iyi iletişimlerle bilgi alışverişinde bulunacaklar ve bu bilgi alışverişi bir eğitici-öğrenci kapsamında değil gözleme dayalı olacaktır. Bu iletişimin dahi nasıl sağlıklı bir şekilde gerçekleştirileceğini okulda öğreneceklerdir. Bu yüzden onları profesyonel hayata hazırlarken Albert Bandura'nın sosyal öğrenme kuramı ışığında yol almak hedeflerine çok daha hızlı ve emin adımlarla ulaşmalarını sağlayabilir.

İçinde bulunduğumuz yüzyılın en önemli ve etkili standartlarından biri; bilgiye kısa ve hızlı bir yoldan ulaşım ve hedefe rakiplerden önce varma isteğidir. Bu istek insanlığın içgüdüsel davranışı olarak nitelendirilse de teknolojinin hızlı yükselişi her alanda olduğu gibi eğitimin de hızlı dönüşümüne sebep olmaktadır. Sanat eğitimi sabır, bilgi, çalışma, deneyim ve tecrübenin harmanlanmasıyla ortaya kaliteli ürün çıkarırken, hızlı teknolojinin getirdiği bilgiye daha hızlı ulaşma isteği ve bunun normalleşmesi; olmaması durumunda kimi zaman agresiflik, kimi zaman hızlı ulaşılamayan bilgiden vazgeçmeye neden olmaktadır. Bu durum eğitimcilerin ortaya çıkan ürünün kalitesi tartışılması bir tarafa, yeni neslin hazırbulunuşluklarını ve ihtiyaçlarını karşılamak üzere daha aktif ve çok yönlü çalışmalar yapmaya yönlendirmiştir. Müzik eğitiminde kullanılabilecek materyaller bilgi deneyim ve enstrümanlık, ek olarak bunlara daha hızlı ve daha etkili ulaşma seçenekleri de eklenmiştir. Bütün bunları dengeleyebilecek olan ise eğitimcilerin yeni çağa uygun vizyonları ve kuramcılarının her çağda rehberlik ettiği öğrenme modelleridir.

Konservatuvarlardaki eğitim şekli usta çırak şeklinde standart olarak görülse de, birebir yapılan çalgı dersleri her öğrenciyi, onun sosyal ve bilişsel anlamdaki hazırbulunuşluk seviyesine göre benzersiz kılmaktadır. Her bir öğrencinin verilen bilgiyi alma ve bunu uygulama şekli ve hızı farklıdır. Konservatuvar öğrenci alımlarında yapılan sınav, bilişsel ve fiziksel alanları kapsar. Milli eğitime bağlı diğer ilköğretim okullarının toplu ders işleme zorunlulukları olduğundan çocukların bireysel gelişimine odaklanmaları daha zordur. Ancak sanatçı yetiştiren kurumların üstelik konservatuvarlar gibi ortaokuldan itibaren eğitime başlayan eğitim kurumlarının her

bir öğrenciyeye maden gözüyle bakması ve onları en sağlıklı şekilde işleme ve parlatması gerekmektedir. Bunun yüklediği büyük sorumluluk eğitimcileri bir öğretmenden daha fazlasını bir anne bir baba bir araştırmacı bir öğrenci bir arkadaş kimliğini üstlenmeye zorlamıştır. Bu araştırma da bunun küçük bir kanıtının yanında Albert Bandura gibi bir klinik psikoloğun eşsiz kuramı ışığında birbirinden değerli öğrencilerin ustaya dönüşümlerine katkı sağlamak amacıyla yapılmıştır.

KAYNAKLAR

- Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part I
- Altes, Joseph-Henri. Altes Method for the Boehm Flute Part II
- Çakır, Mehmet Ali. (2011). Sosyal Bilişsel Öğrenme Kuramı. Alim Kaya (Ed.), Eğitim Psikolojisi, 341-357. Pegem Akademi.
- Gariboldi, G. 20 Studies for Flute Op.132
- Karasar, Niyazi. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık
- Köhler, E. 25 Romantische Etudes in Modernen Stil Op.66
- Senemoğlu, Nuray. (2013). Gelişim, Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya. Ankara: Yargı Yayınevi

https://www.academia.edu/11773431/%C3%96%C4%9ERENME_PS%C4%B0KOLOJ%C4%B0S%C4%B0-_SOSYAL_%C3%96%C4%9ERENME_KURAMI_MUSTAFA_YILMAZ_KE%C5%9E%C4%B0F_AKADEM%C4%B0_

EK: Uzmanlar ile Yapılan Görüşmeler (Soru-Cevap)

1) Ortaokul devrenizde kullandığınız flüt metotlarını (teknik egzersiz ve etüt) sınıf bazında yazar mısınız?

5.sınıflar için:

U 1: Altes, Emil Prill

U 2: Rubank Elementary Method for Flute, Altes

U 3: Altes

U 4: Emil Prill

U 5: Trevor Wye Vol.1, Emil Prill

6.sınıflar için:

U 1: G.Gariboldi "30 Easy and Progressive Studies", G.Gariboldi 20 Studies Op.132

U 2: Rubank Elementary Method for Flute, Rubank Intermediate Method for Flute, E.Kohler Op.33 Book 1

U 3: Altes II.Band, G.Gariboldi 20 Studies Op.132

U 4: Emil Prill

U 5: Trevor Wye Vol 1, Trevor Wye Vol.3, Altes 1.Band, M.Moyse " 24 Petites Etudes Melodiques" , E.Kohler Op.93 Vol.1, E.Kohler Op.33 Book 1

7.sınıflar için:

U 1: Trevor Wye "Flute Method 1", Trevor Wye "Flute Method 2"

U 2: Rubank Elementary Method for Flute, Rubank Intermediate Method for Flute, E.Kohler Op.33 Book 1,

U 3: E.Kohler Op.33 Book 1, Gariboldi 20 Studies Op.132

U 4: Emil Prill, E.Kohler Op.33 Book 1

U 5: Trevor Wye Vol 1, Vol 2, Vol 3, Altes methode Complete Vol 2, E.Kohler 20 Etud Op.93 Vol.2, G.Gariboldi "Etudes Mignonnes" Op.131, Emil Prill Etudes Op.11 Vol 2, E.Kohler Op.33 Vol 2

8.sınıflar için:

U 1: E.Kohler Op.33 Book 1, E.Kohler Op.33 Book 2

U 2: E.Kohler Op. 33 Book 2, E.Kohler Op.33 Book 3, E.Kohler "Romantic Etudes"

U 3: E.Kohler Op.33 Book 1, E. Kohler Op.33 Book 2

U 4: E.Kohler Op.33 Book 1, E.Kohler Op.33 Book 2

U 5: Trevor Wye Vol 1, Vol 2, Vol 3, Vol 4, Vol 5, G.Gariboldi "Etude Complete des Gammes", G.Gariboldi " 20 Petites Etudes" Op.132, J.J.Andersen " 24 Kleine Stücken" Op.33, J:Demereemann "50 Etudes Melodiques" Op.4, E.Kohler Op.33 Vol 3

2) Metotlar arasındaki ortak noktaları teorik, teknik ve müzikal açıdan değerlendirerek sıralayabilir misiniz?

U 1: Bütün kitaplar basamak basamak tekniği ilerletmektedir.

U 2: İlk sınıftan itibaren dil ve bağ çalışmaları, uzun ses üfleme çalışmaları mevcut.

U 3: Bütün kitaplarda sınıflarına uygun şekilde teknik ve teorik ilerleme mevcut.

U 4: Ses kalitesi ve teknikle başlayan metotlarda ilerledikçe müzikal gereksinimler de eklenmektedir.

U 5: Teorik: Nota ve ritimlerin doğru sıralaması

Teknik: Ton, nota ve ritimlerin benzer düzeyde benzer düzeyde sıralaması

Müzikal: Kolay seviyeden başlayıp zor seviyeye gitmesi

3) Metotlar arasındaki farklı noktaları teorik, teknik ve müzikal açıdan değerlendirerek sıralayabilir misiniz?

U 1: Altes metodu daha çok teknik anlamda desteklerken, Gariboldi metodu hem teknik hem müzikal anlamda desteklemektedir.

U 2: Hem Altes Hem Rubank metodları teknik ve müzikal anlamda eş gidiyor. Ancak Rubank parçaların arkasından ilgili majör gamlarını da öğretmektedir.

U 3: Metotlar arasında çok bir fark göremiyorum.

U 4: Metotlar genelde aynı yönde ilerliyor. Teknik açıdan büyük bir fark yok.

U 5: Zorluk dereceleri farklılaşıyor.

4) Ortaokul öğrencilerinin çalgı öğrenme süreçlerinde karşılaştığınız 5 problemi sıralayabilir misiniz?

U 1: 1) Flütü tutmada zorluk

2) Ağızlık pozisyonunu doğru yerleştirmede zorluk

3) Kollarda düşüklük

4) Ses uzunluğunda sıkıntı

5) Nota ve vuruşları algılayamama

U 2: 1) Dudak pozisyonunda kayma

2) Sağ el başparmak pozisyonunda kayma

3) Diyaframı efektif bir şekilde kullanamama

4) Parmakların perdelerin çok üzerinde yukarıda durması

5) Çalarken gırtlığı sıkma

U 3: 1) Ağızlık pozisyonunu doğru yerleştirmeme

2) Parmakların tuşların uzağında fazla yukarıda kalması

3) Yeterli nefes almama

4) Boğazı sıkma

5) Diyaframı tutamama

U 4: 1) Dudak pozisyonunun yanlışlığı

2) Diyaframı yanlış kullanma

3) Boğazı rahat bırakamama

- 4) Parmakların fazla yukarıda kalması
- 5) Sağ el başparmağın doğru yerde olmaması

U 5: 1) Uzun ses çalışmalarında sıkılması

- 2) Vücudunu rahat bırakmaması
- 3) Nefes tekniğini (diyafram) daha uzun süre kullanmaması
- 4) Sağ ve sol el dengesizliğinden kaynaklanan pozisyon kayması
- 5) Çalarken parmakların perdelerden yukarıda olması

5) Ortaokul öğrencilerinin çalgı derslerinde en sık tekrarladığınız 5 ögeyi sıralar mısınız?

U 1: 1) Doğru yere nefes alma

- 2) Ritim
- 3) Hız terimleri
- 4) Parça içinde tempo değişikliği yapmamaları için uyarılar
- 5) Çaldıkları eserlerin dönemlerini araştırmaları

U 2: 1) Diyaframın doğru kullanılması

- 2) Nüanslar
- 3) Cümleme teknikleri
- 4) Çalınan eserlerin dönemsel özellikleri
- 5) Entonasyon

U 3: 1) Flütü doğru tutma

- 2) Doğru nefes alma
- 3) Dil ve bağları doğru kullanma
- 4) Entonasyon
- 5) Parçanın temposu

U 4: 1) Ton kalitesi

2) Dil-bağ ve parmak koordinasyonu

3) Tempolar

4) Cümle ifadeleri

5) Derse hazırlıklı gelme

U 5: 1) Doğru vücut dengesini sağlaması

2) Ağızını açarak diyafram nefesi alması

3) Yumuşak başlangıçlarla cümlelere başlaması

4) Cümle bitişlerinde pesleşmemesi

5) Entonasyon

6) Öğrencilerin çalgı öğrenme sürecinde teorik, teknik ve müzikal açıdan önemli bulduğunuz noktalar nelerdir?

U 1: Teorik açıdan; tempolar ve dönemler

Teknik açıdan; parçanın pasajlarını bölerek metronomla sağlıklı bir tempoya getirme

Müzikal açıdan; dönemsel müzikleri her enstrümandan dinlemeleri

U 2: Teorik açıdan; çalınan eserin dönemsel özelliklerini vurgulama, armonik açıdan en yalın şekilde analizi, eserin formuyla ilgili bilgilendirme

Teknik açıdan; gamlarının minör ve majörlerinin türlü teknik ve versiyonlarıyla çalışılması

Müzikal açıdan; çalınan eserin dönemine uygun cümleme teknikleri cümelerin bütünlüğünü bozmamak için doğru yerde nefes alma, nüanslara uyma

U 3: Teorik açıdan; notalar ve ritimler

Teknik açıdan; kaliteli ton ve düzgün dil vuruşları

Müzikal açıdan; parçayı bir bütün olarak düşünebilme ve çalabilme

U 4: Teorik açıdan: nota, ritim ve nüanslar

Teknik açıdan; ton, entonasyon ve gamlar

Müzikal açıdan; kaliteli bir tonla ve doğru tempoda çalabilme

U 5: Teorik açıdan; çalınacak eserin tonu, bestecisi, eserin hangi döneme ait olduğu ve eserin formuyla ilgili bilgilendirme

Teknik açıdan; bedeni doğru kullanarak doğru duruş ve tutuş, nefes tekniğinin doğru kullanılması, uzun ses ve sonorite çalışmaları, yumuşak ve güçlü ses çıkarabilmesi, entonasyon

Müzikal açıdan; eserin hangi döneme ait olduğu ve eser hakkında bilgi verilmesi, doğru yerlerde nefes alma, öğrencinin mesleği ile ilgili bol bol müzik dinlemesi, öğrencinin çaldığı eser hakkında neler düşündüğünün ve hissettiğinin mutlaka sorulması, bestecinin yazmış olduğu tüm nüanslara uyulması

7) 5, 6, 7 ve 8.sınıfların çalgı öğrenme sürecinde teorik açıdan hangi konuları işlemektesiniz?

U 1: 5.sınıf için: Nota, ritim ve nüans

6.sınıf için: Ritim ve nüans

7.sınıf için: Ritim ve nüans

8.sınıf için: Nüans

U 2: 5.sınıf için: Ritim, nota ve nüans bilgileri

6.sınıf için: Doğru yerde nefes alma, ritim, nota ve nüans bilgisi

7.sınıf için: Ritim, nüans, dönem ve form bilgisi

8.sınıf için: Cümleme, armoni ve dönem bilgisi

U 3: 5.sınıf için: Nota, ritim

6.sınıf için: Doğru nefes kullanımı, 3.oktav nota ve çalışmaları

7.sınıf için: Dört diyaz ve dört bemolle ilgili teorik bilgiler

8.sınıf için: Parça içindeki form analizi

U 4: 5.sınıflar için: Nota, ritim ve flütün özellikleri

6.sınıflar için: 3.oktav ve nüanslar

7.sınıflar için: Parçalara bağlı olarak gelişen ritimlerin teorik analizi

8.sınıflar için: Daha komplike ritimler, nüansların derecelerinin arasındaki fark

U 5: 5.sınıflar için: Nota ve ritim bilgisi

6.sınıflar için: Ritim ve nüans bilgisi

7.sınıflar için: Ritim ve nüans bilgisi

8.sınıflar için: Nüans bilgisi

8) Daha önce ortaokul devresi olarak toplu dersler yaptınız mı? Yaptığınız takdirde teorik açıdan ne gibi avantajları ya da dezavantajları olabileceğini öngörmektesiniz?

U 1: Yapmadım ama süper olur.

U 2: Yapmadım ancak olumlu yönde ilerleyeceğini düşünüyorum.

U 3: Arada öğrenciler denk geldiğinde yaptım. Sınıflar arası farktan dolayı yararlı olmayabilir.

U 4: Her birinin ders saati farklı olduğu için yapmadım ama yapılırsa olumlu olabilir.

U 5: Yapmadım. Yapılması halinde olumlu olabileceğini düşünüyorum.

9) 5, 6, 7 ve 8.sınıflarda teknik açıdan hangi konuları işlemektesiniz?

U 1: 5.sınıflar için: Tek dil ve gamlar

6.sınıflar için: Tek dil egzersizleri

7.sınıflar için: Çift dil ve ajilite

8.sınıflar için: Çift dil ve ajilite

U 2: 5.sınıflar için: Duruş, tutuş ve diyafram teknikleri

6.sınıflar için: Diyafram teknikleri ve “air stream” konusunda bilgilendirme

7.sınıflar için: Diyafram ve kasları kullanma konusunda teknikler ve doğru üfleme teknikleri

8.sınıflar için: Yoğun gam çalışmaları ve beraberinde uygulanan teknikler

U 3: 5.sınıflar için: Doğru tutuş, uzun ses üfleme ve tek dil çalışmaları

6.sınıflar için: Müfredatın gerektirdiği teknik çalışmalar

7.sınıflar için: Köhler ve Gariboldi etütlerin daha etkili çalışılması

8.sınıflar için: Çift dile geçiş, bütün gamların akışkan çalınması

U 4: 5.sınıflar için: Dudak pozisyonu ve kaliteli ton, basit ritimlerde tek dil çalışması

6.sınıflar için: Tek dil, ikinci oktavin daha sık kullanımı

7.sınıflar için: Tek dil çalışmalarının hızlanması, daha etkili gam çalışmaları, tonu daha büyük ve etkili kullanma

8.sınıflar için: Ton kullanımında ve oktavlar arası ses geçişlerinde daha çok kontrol sağlama ve gamlarda çift dil çalışması

U 5: 5.sınıflar için: Nefes, duruş-tutuş tekniği, uzun ses üfleme ve sonorite çalışması

6.sınıflar için: Nefes, duruş-tutuş tekniği, uzun ses üfleme ve sonorite çalışması, farklı ritimlerde gam çalışması

7.sınıflar için: Nefes, duruş-tutuş tekniği, uzun ses üfleme ve sonorite çalışması, farklı ritimlerde gam çalışması

8.sınıflar için: Nefes, duruş-tutuş tekniği, uzun ses üfleme ve sonorite çalışması, farklı ritimlerde gam çalışması

**10) Öğrencilerinizle derste toplu ses üfleme çalışmaları yapar mısınız?
Öğrencilerin bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrenciler ile birlikte ses üfleme çalışması yapmalarını uygun bulur musunuz?**

U 1: Öğrencimle uzun ses üfleme çalışması yapmadım. Kendi bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrencilerle birlikte ses üfleme çalışması yapmalarının süper olacağını düşünüyorum. Bunu değerlendireceğim.

U 2: Öğrencilerimle bazen uzun ses üfleme çalışması yaparım. Kendi bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrencilerle birlikte ses üfleme çalışmasını uygun bulmuyorum, her öğrencinin kendini dinleyerek ve akort aletiyle çalışarak doğru entonasyonu ve ses kalitesini yakalaması gerektiğini düşünüyorum. İleriki yıllarda belki çalışılabilir.

U 3: Hayır öğrencilerimle uzun ses üfleme çalışması yapmıyorum. Kendi bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrencilerle birlikte ses üfleme çalışmasını da uygun bulmuyorum. Sınıflar arasındaki fark sorun olabilir.

U 4: Evet, öğrencilerimle arada bir uzun ses üfleme çalışmaları yapıyorum. Kendi bireysel çalışma saatlerinde diğer öğrencilerle birlikte ses üfleme çalışmaları yapmasını da kesinlikle olumlu buluyorum. Birbirlerinin eksikliklerini görerek kendilerinde daha kontrollü çalışmalarına yönlendirebilir.

U 5: Evet, genellikle öğrencilerimle birlikte uzun ses üfleme çalışmaları çaparım. Kendi bireysel çalışma saatlerinde de diğer öğrencilerle birlikte ses üfleme çalışmaları yapmalarını uygun buluyorum.

11) Ortaokul devresinde kullandığınız metotlarda teknik açıdan ortak bulduğunuz noktalar nelerdir?

U 1: Gam çalışmaları

U 2: Tonların öğretilme sıraları benzer, bu nedenle gamlar da benzer sıralamada öğretilmekte.

U 3: Gam sıralaması birbirine yakın

U 4: Parmak koordinasyonunu gittikçe daha zorlaştıran parçalar mevcut

U 5: Ton sıralaması, nota ve ritimlerin benzer düzeyde sıralaması

12) Öğrencilerin birbirlerini izleyerek teknik açıdan gelişebileceklerini düşünür müsünüz? Nedenleri ile açıkla mısınız?

U 1: Evet gelişebilirler. Çünkü ortak çalışmalarının birbirlerini dinleyip kendi hatalarını düzeltme ve etkilenme açısından çok olumlu olacağını düşünüyorum

U 2: Evet, ortak gam çalışmaları geliştirici olabiliyor. Öğrencilerin kendilerindeki eksiklikleri fark edebiliyor.

U 3: Pek sanmıyorum nedeni ise; öğrenciler bazen birbirlerinden motive olabiliyorlar ancak aynı sınıfta olan iki flütçü arasında rekabet de yaşanabiliyor.

U 4: Kesinlikle evet. Kendilerinde fark edemedikleri hataları başka öğrencilerde fark etmeleri çok daha kolay oluyor. Bu da kendilerini düzeltmelerini sağlıyor. Rekabet olması da mümkün tabii.

U 5: Evet, çok faydalı buluyorum. Öğrencinin bir başka öğrenci ile çalıştığı zaman kendinde gördüğü gelişimin ya da aksi durumlarda gelişemediği noktaları anlaması açısından çok önemli.

13) 5, 6 7 ve 8. sınıflarda müzikal açıdan hangi konuları işlemektesiniz?

U 1: 5.sınıflar için: Bağlı çalma

6.sınıflar için: Nüanslar ifadeler ve cümle bütünlükleri

7.sınıflar için: Acelite ve cümle bütünlüğü

8.sınıflar için: Cümle bütünlüğü

U 2: 5.sınıflar için: Nüanslar

6.sınıflar için: Doğru yerde nefes alma

7.sınıflar için: Cümleleme teknikleri

8.sınıflar için: Dönemsel özelliklerin ifade edilmesi

U 3: 5.sınıflar için: Nüanslar

6.sınıflar için: Cümleler arası daha akıcı nefes alma

7.sınıflar için: Daha bütün çalma

8.sınıflar için: Nüansların artık daha etkili kullanımı

U 4: 5.sınıflar için: Nüanslar

6.sınıflar için: Nüanslara dikkat etmesini isterim

7.sınıflar için: Daha anlamlı çalması için daha fazla hayal gücünü kullanmasını isterim

8.sınıflar için: Nüansların artık daha etkili kullanımı ile tonu birleştirmesi gerekliliği

U 5: 5.sınıflar için: Nefes, cümleleme, müzik dinlemesi

6.sınıflar için: Nefes, cümleleme, yumuşaklık, sonorite ve müzik dinlemesi

7.sınıflar için: Nefes, cümleleme, yumuşaklık, sonorite ve müzik dinlemesi

8.sınıflar için: Nefes, cümleleme, yumuşaklık, sonorite ve müzik dinlemesi

14) Müzikal cümlelerin flüt ile ifadesinin hangi sınıftan itibaren başlamasını desteklemektesiniz?

U 1: 6.sınıf itibaren

U 2: Öğrencinin gelişimine bağlı olarak 6 ve 7.sınıfta

U 3: Metotlarda nasıl ilerleniyorsa

U 4: 5.sınıftan itibaren duygular flütle ifade edilebilir

U 5: 5.sınıfın 2.döneminden itibaren

15) Kullandığınız metotlarda müzikal cümleler hangi sınıftan itibaren başlamaktadır?

U 1: 6.sınıftan itibaren

U 2: 5.sınıftan itibaren

U 3: 6.sınıftan itibaren

U 4: 5.sınıftan itibaren

U 5: 5.sınıftan itibaren

16) Ortaokul devresinde kullandığınız metotlarda müzikal açıdan ortak bulduğunuz noktalar nelerdir?

U 1: Nüanslar ve nefes yerleri

U 2: Nüanslar benzer sıralamayla öğretilmekte

U 3: Nüanslar

U 4: Nüanslar ve cümle yapıları (formları)

U 5: Kolay seviyeden başlayıp zor seviyeye gitmesi

17) Öğrencilerin birbirlerinin çalgı dersini izleyerek müzikal açıdan geliştirebileceklerini düşünür müsünüz? Nedenleri ile açıklar mısınız?

U 1: Evet düşünüyorum, muhteşem olur

U 2: Evet daha kalıcı olacağını düşünüyorum

U 3: Evet müzikal açıdan birbirlerini dinlemeleri iyi olabilir ancak farklı parçaları çaldıkları için daha hızlı bir öğrenme olacağını düşünmüyorum

U 4: Evet kesinlikle yaşlılarını dinlemeleri çok etkili olacaktır. Olumlu yönde ilerlenebileceğini düşünüyorum.

U 5: Evet kesinlikle

Etik Beyanı

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Tez Çalışması Yazım Yönergesi'ne uygun olarak hazırladığım bu Tez Çalışmasında,

- ▣ Tez/Sanat Çalışması Raporu içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- ▣ görsel, işitsel ve yazılı bütün bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- ▣ başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu,
- ▣ atıfta bulunduğum eserlerin bütününe kaynak olarak gösterdiğimi,
- ▣ kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
- ▣ bu Tez/Sanat Çalışması Raporunun herhangi bir bölümünü bu üniversitede veya başka bir üniversitede başka bir Tez/Sanat Çalışması Raporu çalışması olarak sunmadığımı

beyan ederim.

26/09/2019

Şafak CEYHAN

**Sanatta Yeterlik
Tezi Orijinallik Raporu**

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

Güzel Sanatlar Enstitüsü

**KONSERVATUVAR ORTAOKUL DEVRESİ FLÜT ÖĞRENCİLERİNİN ÇALGI
ÖĞRENME SÜRECİNE ALBERT BANDURA'NIN SOSYAL ÖĞRENME KURAMI
AÇISINDAN YAKLAŞIMLAR**

Yukarıda başlığı verilen Tez Çalışması Raporumun tamamı aşağıdaki filtreler kullanılarak Turnitin adlı intihal programı aracılığı ile Tez Danışmanım tarafından kontrol edilmiştir. Kontrol sonucunda aşağıdaki veriler elde edilmiştir:

Raporlama Tarihi	Sayfa Sayısı	Karakter Sayısı	Savunma Tarihi	Benzerlik Oranı (%)	Gönderim Numarası
23.10.2019	74	15889	26.09.2019	%8	1198680436

Uygulanan filtreler:

1. Kaynakça hariç
2. Alıntılar dâhil
3. 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tez/Sanat Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

26/09/2019

Şafak CEYHAN

Öğrenci No.:N14259957

Üflemleri ve Vurmalı Çalgılar Anasanat Dalı

Yüksek Lisans	Sanatta Yeterlik	Doktora	Bütünleşik Doktora
	X		

DANIŞMAN ONAYI
UYGUNDUR.

Prof. Alper MÜFETTİŞOĞLU

**Proficiency in Art
Thesis Originality Report**

HACETTEPE UNIVERSITY
Institute of Fine Arts

**APPROACHES TO ALBERT BANDURA'S SOCIAL LEARNING THEORY IN THE
CONSERVATORY SECONDARY CIRCUIT FLUTE STUDENTS' INSTRUMENT
LEARNING PROCESS**

The whole thesis/art work report is checked by my supervisor, using Turnitin plagiarism detection software taking into consideration the below mentioned filtering options. According to the originality report, obtained data are as follows.

Date Submitted	Page Count	Character Count	Date of Thesis Defence	Similarity Index (%)	Submission ID
23.10.2019	74	15889	26.09.2019	%8	1198680436

Filtering options applied are:

1. Bibliography excluded
2. Quotes included
3. Match size up to 5 words excluded

I declare that I have carefully read the Hacettepe University Institute of Fine Arts Guidelines for Obtaining and Using Thesis Originality Reports; that my thesis does not include any form of plagiarism; that in any future detection of possible infringement of the regulations, I accept all legal responsibility; and that all the information I have provided is correct to the best of my knowledge. I respectfully submit this for approval.

26/09/2019

Şafak CEYHAN

Student No.: N 14259957

Department: Wind and Percussion Division

Master's	Proficiencyin Art	PhD	Joint Phd
	X		

SUPERVISOR APPROVAL
APPROVED
Prof. Alper MÜFETTİŞOĞLU

YAYIMLAMA VE FİKRÎ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesi'ne verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversite'ye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikrî mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin/raporumun tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalara (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin/Sanat Çalışması Raporunun kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin/sanat çalışması raporumun tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde/sanat çalışması raporumda yer alan, telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinleri yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversite'ye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge*** kapsamında tezim/sanat çalışması raporum aşağıda belirtilen haricinde YÖK Ulusal Tez Merkezi/ H.Ü. Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

Enstitü/ Fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 2 yıl ertelenmiştir. (1)

Enstitü/ Fakülte yönetim kurulu kararı ile tezimin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren ... ay ertelenmiştir. (2)

Tezimle ilgili gizlilik kararı verilmiştir. (3)

26/09/2019

Şafak CEYHAN

*Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge

(1) Madde 6.1. Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Madde 6.2. Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmaması ve internetten paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

(3) Madde 7.1. Ulusal çıkarılan veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

Madde 7.2. Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

Tez Danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu tarafından karar verilir.